

XATIA

HOBA

1937

20

Книжка, що повинна бути в кожній українській хаті, читальні і бібліотеці

Українське Деревляне Будівництво і Різьба

Написав проф. **Володимир Січинський** (Прага)

Перший популярний огляд українського деревляного виробництва, що дає необхідні відомості про такі справи, як: Хатне селянське будівництво — Хатне міщанське будівництво — Дерев'яні церкви — Вежі-дзвінниці — Хрести та фігури — Церковна різьба — Меблі народного виробу — Гуцульська різьба і т. д.

Окремо 200 ілюстрацій з визначними зразками деревляного виробництва з усіх околиць української землі.

Ціна **3*50** зол. з поштовою пересилкою **4** зол.

Мистецьке видання в розкішній обгортці.

Замовляти в Адміністрації „НОЗО ХАТИ“, Львів, вул. Ходкевича 9/1.

Ч. 908. Зимовий шляфрок.

Просимо вибрати

цікаві моделі із

„форм для всіх“

Використовуйте купони!

Замовляйте форми!

- Ч. 901. Блузка з чорним узором.
- Ч. 902. Двоцвітний суконка для 12-річної дівчинки.
- Ч. 903. Блузка-касака.
- Ч. 904. Суконка для 7-літньої дівчинки.
- Ч. 905. Сукня-гарсонка.
- Ч. 906. Сорочка до народного строю.
- Ч. 907. Вечірня сукня.
- Ч. 908. Зимовий шляфрок.
- Ч. 909. Лепітатарський костюм.
- Ч. 922. Сукня в трьох видах.
- Ч. 923. Блузка-касака.
- Ч. 924. Нічна сорочка.
- Ч. 925. Піжама.
- Ч. 926. Вишиваний комбікат.
- Ч. 927. Суконка до першого Прикраси.
- Ч. 928. Літня суконка.
- Ч. 929. Сорочка до народного строю для дівчинки.
- Ч. 930. Пляш із широким коміром.
- Ч. 931. Двоцвітний суконка для 8-літньої дівчинки.
- Ч. 932. Тричвертний пляш.
- Ч. 933. Вбрання до халатика.
- Ч. 934. Літня суконка.
- Ч. 935. Дитячий пляш.
- Ч. 936. Літня суконка з широким.
- Ч. 937. Тенісова сукня.
- Ч. 938. Пляжовий пляш.
- Ч. 939. Домашня сукня.
- Ч. 940. Шкільний мундурок.
- Ч. 941. Шкільний пляш.
- Ч. 942. Молодеча гарсонка.
- Ч. 943. Суконка для 8-літньої дівчинки.
- Ч. 944. Елегантна суконка.
- Ч. 945. Суконка для 10-літньої дівчинки.
- Ч. 946. Візитова сукня.

„НОВА ХАТА“

ДВОТИЖНЕВИК

Передплату і замовлення приймає:

Адміністрація: Львів,
вулиця Халицька, 9.
Крамниця „У. Н. М.“:
Львів, ул. Косцюшки 1.
Телефон 294-73

Ціна числа 80 сотиків.

Передплата в краю:
річна 16 зл.
піврічна 8.50 зл.
чвертьрічна 4.50 зл.

Передплата в Ч. С. Р.:
річна 80 Кч.
піврічна 40 Кч.
чвертьрічна 20 Кч.

Передплата в Румунії:
річна 500 лейв.
піврічна 250 лейв.
чвертьрічна 130 лейв.

Передплату й замовлення на
Буковині приймає:
Книгарня „Базар“
Чернівці, str. Andrei Saguna 2

Передплата в Америці й Канаді:
річна 3 дол.
піврічна 1.50 дол.
чвертьрічна 75 центів.

Передплату й замовлення
приймає:

Mrs. G. Gallan
1134 Atwood Rd
Philadelphia Pa. U. S. A.

ВІД РЕДАКЦІЇ

Рукописи просимо прислати
чисто переписані на одній стороні
паперу. Надісланих рукописів редакція не повертає і в тій справі не
дискутує.

ЗМІСТ:

Л. Бурачинська: Два зїзди.
З Союзу Українок Канади.
Л. Б.: В театрі ім. Садовського.
З жіночого світу.
У місяці книжки.
Гая Левицька: Старий і малий
Лукин.
Г. Цур Мілен: Б. М. Федден робить
кар'єру.
Наталка Гаврих: Раціональне при-
ладжування ярин.
Як мити начиння.
Др. Софія Парфанович: Між забо-
бом і правдою.
Звірята в помешканні.
Ті, що відійшли.
Форми для всіх. Ручні роботи.
Приписи.
Перла Бак: На перехресті вітрів.

Ілюстрації:

Люся Барвінок-Карабінович: Ста-
рий і Малий Лукин (3 іл.). Вставка
Союзу Українок у Саскатуні.

ВОЛІЧКУ — НИТКИ — ГОЛКИ ДЛЯ ШКОЛЬНИХ РОБІТ

Купуйте лише в крамниці У. Н. М.
Львів, вул. Косцюшка ч. 1.

НОВІ КНИЖКИ

Іван Зубенко: Квітка на багні,
повість. Львів 1937. Бібліотека
„Діла“.

Федір Дудко: Дівчата очай-
душних днів. Львів 1937. Бібліоте-
ка „Діла“.

Донедавна нарікали ми на не-
достачу сензаційної літератури.
Здавалось, що немає в нас такої
„жилки“, що змогла б видобути з
нашого життя якийсь заворотні си-
туації та неймовірні переходи.

Здавалось... Бо ось дві появи
в бібліотеці „Діла“ заперечують
це. Оці дві книжки, що появились
швидко, одна по другій, можна за-
числити до сензаційної літератури.

Особливо першу з них. „Квіт-
ка на багні“ це не тільки зразкова
сензаційна повість, але ще й з на-
ставленням урбаністичним. Діє в
місті та виводить таке незвичне
в нас середовище, як кафе-шан-
тан та такий вицвіг міста, як шан-
сонетку. Села і здалека не видно.
З'являється тільки в споминах

шансонетки Кетті, коли вона ще
була Катрусейо Тригірною.

Річ діється підчас наших виз-
вольних змагань на Наддніпрян-
щині. Здається, що кращого тла
для сензаційної повісти не може
й бути. Невеличке місто, що пе-
реходить із рук української влади
до червоних і назад, розвідка, що
працює в заплілі, і міський кафе-
шантан, що розважає однаково
українських і большевицьких стар-
шин. А на тлі цього — кохання
шансонетки Кетті до молодого
старшини Арсена. Кохання це не
тільки кінчиться розкішним герп-
ендом, але вбиває також переро-
джену Кетті напад у Катрю Тригір-
ну, сабто — продавцю шансонетку
а чесну жінку й дружину.

В сензаційній повісті все дозво-
лене й можливе! Тому радо слід-
куємо за її живою акцією.

Не так воно з „Дівчатами очай-
душних днів“.

Це новелі. Дев'ять коротких
картин, що мають охопити, зма-
лювати, зясувати якусь людську
постать. Не конче дівчат.

Момент сензаційності в них
не такий виразний. Вже в першій
картині „Над Дніпром“ впрова-
джує читача елегантний вступ у на-
стрій спомину. Спомину видно.
авторові дуже дорогого. Бо в о-
сах природи, в вражіннях крає-
виду є стільки щирого теплового
чуття, що воно переважає інколи
над акцією.

Тому й сензаційність цих кар-
тин вже не така зразкова. Більше
уваги присвячено атмосфері. Тре-
ба признати, що настрої воєнної
метушні, невпевненості й випадко-
вості переданий дуже добре.

Якби жіночі постаті виступали
також так пластично, можна б при-
знати їм вагу психологічних сту-
ді. Але вони якісь бліді, оці „очай-
душні дівчата“. Одинокі козачка
Настя реальніша й тому новеля
„Кубанська козачка“ веде перед
у цілій книжці.

Та, як сказано, настрої воєнної
атмосфери захоплює. Читаєш ці
новелі душком і відкладаєш із за-
довільням. Чому? Що вже наші ав-
тори вміють доглянути активну
жінку у війні і заплілі. В „Нотат-
нику“ Юрія Липи є тільки місце
на любовку (Гануся) і маркитанку
(Бляшанка). А „Дівчата очайдуш-
них днів“ вже знають воєнне ре-
месло (Кубанська козачка, Ку-
медна панночка, Вистріл). Дарма,
що вони тут вийшли блідо, але ми
знаємо, що вони були. Л. Б.

Д В А З І З Д И

Не про зїзд Союзу Українок буде тут мова. Він є свого роду подією в національному житті Львова й йому присвячують щоденники багато місця. Та недавно йому відбулись два зїзди, що їх преса ледве помітила. Це були наради сільсько-господарських інструкторок і кооперативних пропагандисток, що відбулися 3, 4 і 5 ц. м.

Хто оці молоді дівчата? Неповіряючим скажемо, що від кількох літ вишколює „Сільський Господар“ кадри молодих працівниць над піднесенням сільсько-господарської освіти на селі. Те саме робить і РСУК, враз із Жіночою Кооперативною Гільдою і розбудовує молодими силами свій пропагандивний апарат.

Признаємось, що коли слідкували тут у Львові за тими курсами й подавали про них звідомлення у „Новій Хаті“, все мали певну обаву щодо їх програми. Чи не перевантажують вони молодих голівок силою нестравного матеріалу? Чи не переверне життя усе те знання, подаване сухо з катедри? Знаємо, яка наша дійсність на селі невблагання й сувора, як ріжняться від себе поодинокі околиці, як важко знайти відповідний підхід до нашої селянки. Чи оправдають курсантки те знання у своїй піонерській роботі?

Тим цікавіше було нам стрінутись із молодими працівницями вдруге. По році чи півтора практичної роботи, приїхали вони до Львова, поділитись своїм досвідом, зачерпнути вказівок та висловити побажання.

Зїзди ж не мали питомої штивної техніки загальних зборів із привітаннями й звідомленнями. Це були ділові наради з гарячими не раз дискусіями. Та це власне

було цінне. Бо раз-у-раз виринали непередбачені справи, падали несподівані закінди, завязувались палкі суперечки. В вогні цих питань виявлялась праця цих молодих дівчат, так би мовити, у весь ріст.

Відразу показалося, що наші обави щодо зарадности молодих працівниць у терені, були без підставні. Це вже не молоді дівчата „по матурі“, що не знають що почати зо своєю загальною освітою. Це працівниці, що вже знають докладно наше село — глухе бойківське, тісне підгірське, багате подільське. Знають, що всюди треба стосувати інші методи праці. Вміють скликати кооперативну анкету, або перевести конкурс чистоти хати. Але подекуди починають від аматорського гуртка при „Просвіті“, або читання газети на голос.

Хід нарад був наскрізь діловий. Треба дивуватись як мало впало зо сторони цих молодих учасниць — фраз, що є властиво привілеєм молоді! Здається, що їм шкода було на те часу, така їхня дійсність багата в проблеми. Треба вирішити переважні справи: чи анкети переводити з жінками окремо, чи всуміш із чоловіками? Як відучити жінок від боргування? Як приєднати сільську молодь? Як поставитись до нашої приватницької торгівлі?

Молодечий запал проявлявся вже в самих цих питаннях та в способі їх вирішення. Деякі засоби були може мало практичні — не диво, коли ж справи вимагають довголітнього фахового досвіду. Але вже охота й витривалість цієї жіночої молоді дає запоруку, що вона до того дійде.

Ще одно цікаве явище можна було завважити — це наскрізь

свідомий і уважний підхід до психіки сільської жінки. Молоді працівниці зрозуміли, що без нього не позискають її. І тому покинули педестал інтелігентки, що клав таку прірву між „міську паню“ й сільську слухачку. Пробували входити в деталі, — навіть одяг на поведінку сільської інструкторки обговорювано в дискусії.

Закидів, що їх ставили молоді працівниці до інших установ на терені праці, було дуже багато.

Не всі були оправдані. Ріжні труднощі в роботі, що з ними ще не можуть дати собі ради, приписують зараз же вони другим. Та ця необачність теж молодецька прикмета й так її треба приймати.

При цьому дивно мало нарікань було на зовнішні обставини праці. А пригадаймо собі, що цим молодим дівчатам далеко трудніше починати, як нам було. По кількох годинах втомливої дороги приходиться їм говорити в зимній читальній залі, перед недовірливою публікою. Потім як-будь зварена їжа і незвичний, сумнівно чистий нічліг. А на другий день знов сільський віз із вязкою сіна і далі в дорогу. Пізня осінь і рання зима — це головна пора обїздки — саме тоді, коли в нас порозмокають дороги і приморозок дошкульно добирається до легкого одіння.

„Цієї праці ніхто не може нам заплатити“, впала заввага одної дискусіантки. Дійсно, хіба можна оцінити грішми оцей молодий запал?

Та всеж таки довкруги цієї заплати, розгорілась жива дискусія на зїзді. Виявилось, що як усе і всюди, жіноча праця не має пошани. Починаючи від селян, що

ДО НАШИХ ПЕРЕДПЛАТНИЦЬ!

Нашеkonto П. К. О. ч. 405.361 вже неважне! Просимо посилати передплату жовтими переказами, що їх залучуємо.

з кепкуванням зустрічають „паню“, що приїхала з міста, аж до „панів“ у місті, що легковажать її завдання.

Молоді дівчата зустрілись уперше з таким відношенням. Шукать на те ради — одні об'єднуються у професійну організацію, другі, домагаючись люстраторської освіти. Несвідомі того, що в кожному фаху стріне їх те саме. А професійна організація внутрі самої ж працевластної установи не виконає всіх завдань як слід. Чи

не краще їм пошукати якогось чинника ззовні?

Від 1932 р. існує у Львові Жіноча Кооперативна Гільда. Заснована при Союзі Українок, вона має на меті ширити кооперативну ідею, ознайомлювати жінок із нею, та приєднувати до неї як найбільші круги. Гільда є членом Міжнародного Об'єднання жінок-кооператорок.

Такі Гільди існують і в інших, кооперативно освідмлених народів. В кожному краю мають вони

інше завдання: в Англії наприклад де Гільда є дуже сильна, досліджують умовини відживи й мешкання, у Швеції переводять кооперативне виховання молоді і т. д.

А в нас могла б зайнятися умовинами праці жінок у кооперації. Знаємо, що вони не є рівні з чоловічими та подекуди межують із використанням жіночих сил.

Л. Бурчинська.

З Союзу Українок Канади

Дня 14-го липня ц. р. відбувся в Саскатуні дванадцятий зїзд Союзу Українок Канади. Зїзд радив три дні при великому числі делегаток та гостей, що прибули з різних сторін.

В програму зїзду входили звіти членів ексекютиви, реферати, дискусія над напрямними на біжучий рік, вибір нової ексекютиви й резолюції.

Саму організацію Союзу й зміст його праці обговоримо на іншому місці. Тут спинимося лише на тому, яку оживлену діяльність провадить Союз Українок Канади в ділянці народного мистецтва.

Плекання народного мистецтва — це одно з головних трьох завдань Союзу. Народне мистецтво є культурною спадщиною, що ми її повинні берегти й пишатися нею. Пізнання народного мистецтва доповняє науку дітей про свій рідний край. Введення його в нашу хату дає їй особливий відпечаток. А разом помагає нам повчити чужинців про нашу давню культуру.

Працю Союзу Українок в тому напрямку можна поділити на збірну працю відділів і членів поодинокі. Відділи дістали доручення заложити в себе збірки взорів. В тій цілі мають вишукувати серед переселенців давні привезені взори, а також виконувати взори після сучасних уже зразків. Так само треба дбати про збірки писанок, що повинна бути при кожному відділі. Централь в Саскатуні також заложила вже збірку, що має стати музеєм.

Працю свою для пропаганди народного мистецтва провадить Союз дуже цікаво. В першу чергу виготовив на ту тему реферат для своїх відділів. Дальше видав від-

биткою зразки українських писанок. Такою самою відбиткою вишли й проекти вишивок, зладжені на підставі моделей із „Нової Хати“.

Одначе практичне переведення цього також докладно випрацьоване Централю. Відділи дістали кілька завдань, що їх мають впровадити до року виконати. Першим із них це вшиття народного строю.

1. В Канаді є люди з різних частин нашої Батьківщини. Неодні ще зберегли свою давню ношу. А хто вже не має її, принайменше пам'ятає, як вона виглядала. Тому треба відшукати давні обласні строї, чи їх частини й доповнити їх на підставі того, що розказують імїгранти. Шиття починати від сорочки. Крій і вишивка сорочки мусять бути вірні до найменших подробиць. По закінченні змагання відбудеться вечір народної ноші з нагородою за найкращий стрій.

2. Вшиття народного строю для ляльки. Цей проект може виконувати молодша група дівчат. Тут треба також докладно розвідатися про народну ношу і в шитті держатися вірності до найменших подробиць. Вибір строю для ляльки є довільний. Ляльки будуть виставлені на виставі підчас зїзду в Саскатуні.

3. Проект писання писанок. Студіювати народні писанки різних околиць. Записувати значіння та назви взорів. Навчитися робити кистки до писання писанок. Писати писанки. Коло Великодня влаштує кожний відділ виставу писанок із нагородами за найкращі. Кожна членка, що бере участь у цьому змаганні, повинна дати на виставу шість писанок.

4. Проект шиття вовною на кан-

ві, або льняному полотні. Предмети, це прикраси хатньої обстановки, як обруси, доріжки, подушки, рушники. Приміювати можна тільки українські взори та мережки. Помагає в цьому відбитка з моделей у „Новій Хаті“, що її розіслала Централь відділам. На закінчення змагання відбудеться теж виставка народного мистецтва. Окрему увагу присвячує С. У. шитті модерних блюзок.

5. Наука мережок. Централь видала рисунки різних мережок, що їх повинні вивчити членки. Для науки мережок зладити собі взірник із льняного полотна в розмірі 15x8 цалів. Мережки розмістити рівномірно по полотні.

Оці доручення розіслано в 1936 році з нагоди десятиліття Союзу. Підчас зїзду 14. липня в Саскатуні вже відбувся вечір народної ноші та вишиваної сукні. З обласних народних строїв було сім повних, а саме: сокальський, городенський, коломийський, косівський, рогатинський, два буковинські й один полтавський. Вишиваних суконок було десять. Нагородами за перші строї й сукні були: деревляна різьблена касета, портрет Шевченка, передплата на „Нову Хату“ і взори видання „Нової Хати“.

Невідомо які напрямні ухвалив недавній зїзд у справі плекання народного мистецтва на 1937 рік. Так само не знаємо, як поступає праця відділів над збірками взорів та писанок. Та успіх вечора народної ноші каже, що праця йде правильним шляхом. Плекаючи замишування до цієї галузі, приєднуємо нею молодь, що її легко можна стратити серед чужого середовища.

В ТЕАТРІ ім. САДОВСЬКОГО

„Гриць“, „Ніч під Івана Купала“, „Маруся Богуславка“, які це відомі, а всеж далекі песи! Здається наче б ми на коротку мить перенеслися в давні добрі часи. Співи, танки, строї, все це засоби давніх побутових театрів, що віджили оце в театрі ім. Садовського.

Признаємося, що приємно було пережити такий вечір. Справді, не треба салі великого театру, щоб побутова песа зробила враження. Саме її давня форма — оці вилинялі лаштунки, яркі народні строї, сценічні монологі мають свій питомий чар.

Тому цікаво нам розмовитись із мистецьким проводом театру. Як це так збереглися вони від подуву нових течій, не мов би під яким шклом?

На чолі цієї трупи стоїть жінка — Люся Барвінок-Карабінович. Її пам'ятає галицьке громадянство ще з театру Міткевичевої. Там вона грала і в модерних песах.

— Та мене все тягнуло до побутовщини, розказує артистка, коли ми на павзі стрінулися за кулісами. Я ж уроченка Чернігівщини, де український побут зберігся ще у всій чистоті. Правда, родина в мене була мішана. Батько хоч українець, та мало свідомий, а мати — росіянка. Але рідна стихія, що кипіла довкруги, захопила й мене своєю силою. Покінчивши реальну школу, я пішла на українську сцену.

— Працювала зразу в театрі Моколаєва, Суходольського, а пізніше в М. К. Садовського. Разом із цим театром виїжджала. Тут грала довгий час у театрі О. Міткевичевої, а пізніше, коли цей театр розвізався, обняла режисуру в театрі ім. Садовського.

— Тут уже вповні могла здійснити свої замисли. Як уже зга-

дувала, все тягнуло мене до побутовщини. А тепер, коли вона зійшла з репертуару наших театрів, здавалось нені — треба їй дати особливе місце. Хотілось підтримати традицію давнього нашого театру.

— Із театру О. Міткевичевої перейняли ми частину костюмів та лаштунків. Також дехто з ансамблю приєднався. Решту прийшлося доповнити молодими силами з емігрантів, а також із Волині. І так почали ми вивчати

Люся Барвінок-Карабінович, режисер театру ім. Садовського.

пісню за піснею, ставити песу за песою. Не легко це було. Побутовщина вимагає спеціальної гри, рухів, міміки. Важко це було присвоїти незвичним молодим силам.

— А де буваєте зо своїм театром?

— Іздимо. Звичайно по Галичині. Щороку буваємо також на Лемківщині, хоч це для театру трудний терен. Чому? Уявіть собі — в містечку дві читальні, „Прогресу“ й ім. Качковського. Вибраємо першу на виставу. Зараз же йдуть заходи зо сторони другої, щоб нам утруднити успіх. Та всеж

їдимо туди наново. Радо поїхали б на Волинь та нас не пускають. Якось вибралися були і в Конгресівку та хоч населення чуже, мали там успіх. Співи й танки приваблювали всіх.

— Маєте тільки побутовий репертуар?

— Ні, маємо й кілька модерних пес. Часом обставини вимагають, щоб поставити щось сучасного. Та це тільки побічне й спеціальної уваги тому не присвячуємо. І так режисюра побутових пес вимагає стільки зусилля! Сама мова, щоб вона була чиста, з гарною вимовою, коштує мене досить труду.

— А хто дбає про співи й танки?

— Все я! — сміється. Не уявляйте собі, що в українському театрі може бути якийсь поділ праці! Режисер мусить бути всім, навіть лаштунки його обходять.

— Але як зо строями?

— Це вже артисти самі дбають.

— Чи не було б краще взяти це під якийсь одноцілий провід? Щоб строї були видержані в стилі?

Стараюсь переконати п. режисерку, що стилеве вбрання це не річ коштів, а тільки трошки уваги.

Наприклад фартушок нашитий блискотками вимагає стільки ж труду, що й фартушок вишитий якимсь легким узором, хоч би й золотими нитками. А наскільки більш стилевий і український буде він при цьому!

Артистка признає мені правду. Ми говоримо ще про строї в давніх театрах, що неодноразово завинили. Звертаю її увагу на те, що не тільки мова повинна бути чиста і дбайлива. Театр, що обїздить наші землі, ширить також образ побуту на Наддніпрянщині. А в побут входить не лише пісня й танок, але й стрій.

Л. Б.

З жіночого світу

Дня 9. і 10. ц. м. радив у Львові загальний зїзд Союзу Українок. У великій салі Ремісничої Палати зібралося поверх 300 відпоручниць і гостей. Зїзд відкрила голова Т-ва, п. Мілена Рудницька, покликавши до почесної президії представницю американського жіноцтва, п. Олену Штогрин і волинського С. У., др. Ірину Прісневську. Трохи пізніше повитав зїзд

п.п. Софію Русову та Зінаїду Мірну, що прибули з Праги.

Про перебіг зїзду подала щоденна преса точне звітлення. Тут згадаємо тільки, що хід дискусії був незвичайно оживлений та рівень її високий.

Жінки в радіо. Досі українські жінки не брали участі в радієвих гутірках. Щойно цього місяця занотували ми два виступи. Дня 3.

ц. м. говорила др. Олена Степанів про кооперативи здоров'я, а 12. ц. м. почули ми гутірку др. Хариті Кононенко про фахову освіту жіночої молоді.

Всесвітній Союз Українок. З нагоди заг. зїзду зійшлися у Львові гості з різних країн. Це й використано для обряд Всесвітнього Союзу, що його почесною головою є Софія Русова.

У М І С Я Ц І К Н И Ж К И

Щороку в жовтні повторюються заклики в справі поширення книжки. Читаю їх і дивуюсь, невже так мало в нас охочих книголюбів? Здається мені, що в кожному інтелегентському домі є в нас бібліотеки. Може не зовсім свіжі, не зовсім актуальні, але є куток на книжку і є замилювання до неї. Вже не так трудно переконати когось до купна нової книжки, коли хтось взагалі привик до цього.

Назагал люди радо читають. Кружок моїх знайомих (я живу з подільському містечку) прочитує все, що з'являється. Правда, не всі книжки купують. Дуже багато позичає собі їх взаємно. Але здається мені, що так усюди водиться по світі. Аджеж існують випозичальні по містах і хтось з них користується. Та наше містечко таке маленьке, що про випозичальню не може в нас бути мови. Тому читаємо книжки, випозичаючи їх взаємно.

Можу сказати, що досить упорядковано. Наприклад я дістаю бібліотеку „Діла“, тому що мій чоловік передплачує часопис. Одна з моїх знайомих, учителька, дістає книжечки „Української Бібліотеки“ по зниженій ціні. Третя в нашому гурті має „Історію Української Культури“. І так маємо всі три змогу читати, що в тих видавництвах появляється нового.

Може дехто замітити, що нашим видавництвам з того великої користи немає, коли великий гурт знайомих читає один примірник видання. Та це лиш так здається. Бо ми не лиш читаємо, але й купуємо книжки. Наприклад, коли мені в видавництві „Укр. Бібліотеки“ подобається якась книжка, то я прочитавши її у знайомої, купую потім собі на власність. Наприклад Юрія Косача „Сонце в Чигирині“, або Галини Журби „Зорі світ заповідають“ є поміж моїми власними книжками. Також збірку оповідань Гриця Косинки і гуморески Остапа Вишні. Люблю мати добру книжку в себе, хоч я її вже прочитала. Але зате не купую й не хочу мати в себе книжки, що мені не подобаються. Навіщо має займати місце на полиці, коли я вже ніколи не вернусь до неї?

На цій засаді не держу в себе навіть усіх видань бібліотеки „Діла“. Наприклад переклади мене не цікавлять (занадто несучасні) і я прочитавши, дарую їх читальні, або комусь, що це його цікавить.

Так я придбала згодом невеличку, але добірну бібліотеку. Призначую на купно книжок малу суму, яких 2 зл. місячно. Заощаджую їх з господарських грошей.

Є ще один ворог добре упоряд-

кованої бібліотеки: це добрі знайомі, що позичають і не віддають. Не про свій гурт говорю, бо ми всі любимо книжку і шануємо її. Але про тих принагідних гостей, що люблять нищпорити по бібліотеках та просять позичити їм щось „до подушки“. Признаюся, що багато вже пропало мені милих книжок таким шляхом. Тому я завела в себе таке: маю спеціальний зошиток і зараз же в привіт тих любих гостей записую собі назву книжки й прізвище того, що випозичає. Це пригадує їм відразу відповідальність за чужу книжку, що її беруть на себе. Звісно, що упоминуюсь за якийсь час, коли не віддають її.

Коли ж трапляється, що хтось позичає в мене кілька разів, тоді намовляю його до купна тієї чи іншої книжки. Розказую йому про наш гурт, що собі взаємно випозичає і що варто було б приступити до нього. Іншими словами даю до зрозуміння, що не можна випозичати книжок безконечно, але треба би віддячитись за таку вигоду.

Подаю цих кілька гадок під розвагу тим, що мають повні та „заснічені“ бібліотечні шафи. Може б їх так відмолодити новими книжками?

Галя Левицька.

С т а р и й і м а л и й Л у к и н

Завуєла в Космачі — окремих світ. Це один із так званих „кутів“ села; є їх мабуть 15, коли не більше. Їхні назви подекуди дивні й незрозумілі, от хочби Рушір, Сиглін, Плаюц... Кожний кут має щось своєрідного й це надає цій місцевості незвичайну різноманітність краєвиду.

Коли перед 10 роками мені вперше прийшлося побувати в Космачі, я була захоплена фактом, що такої прегарної закутини не відкрили ще люди з міста. Перебувало тут тільки дуже небагато осіб, що не побоялись трудів важкого доїзду й вибрали на літній побут оце, може найбільш характеристичне гуцульське село. Вибрав його й Новаківський зо своєю школою. Мандруючи по Гуцульщині він, вкінці, на довго задержався в Космачі. Оповідують

його учні, що притягнуло його власне це багатство пейзажу. А може була це відрубність космачьких гуцулів з їхньою життєрадісною вдачею, з тими соняшними барвами у їхній ноші, — може царство Довбуша й Дзвінки... хто знає?...

Імя Новаківського раз на все зв'язане з Космачем. Гуцули з пієтизмом згадують „професора з бородою“, до кожної ж людини з пензлем і касетою відносяться з особливою увагою.

Сьогодні Космач — відоме літнисьце. Двічі в день комунікація автобусом П. К. П., дороги добрі і тому — літників багатько. Правда, село таке велике й таке розкинене, що за ціле літо я не мала щастя бачити ніодної піжами. Затє кілька разів вислухала нарікань гуцулів на „челідь у гачіх“¹⁾, що

приходили так до церкви на Богослуження. То були члениці П. П. В. щось біля 50, що змінювалися що кілька тижнів і завжди ходили в коротких чи довгих штанах.

— Чому то челядь із наших таборів²⁾ якось по людськи вдягнена ходить!

Дорогою біля оригінального Довбушового каменя, що його Гуцульщина дарувала Новаківському, — йдемо в серце Завуєли. Йдемо шукати давнього, забутого гуцульського духа. Кам'янистою доріжкою, куди вільно спливають принагідні потоки, підносимося вгору й скоро Космач-село вже далеко в долині. Вінок гір та полонини докрути чимраз то вищий: ізза знайомих зарисів виринають нові, далекі, сині... Входи-мо в ліс і, зриваючи спілі ожини,

Малий Лукин.

полошимо безліч вивірок що тут чомусь то чорні й лискучі. За лісом дорога веде царинами поміж мальовничим воринням. Яке ж воно живе й ритмічне! — Тільки де-неде стилева гуцульська хата з великим дахом, огрядне й чисте обійстя...

Краєвид змінюється; космачка Лисина з того боку вже не така всевладна й могутня, бо ось перед нами виростили три верхи Греготу й відразу заволоділи цілою околицею. На ліво ланцюх Ігреця, що так тісно зв'язаний з Криворівнею, а там... Буківці... яворівські та косівські верхи... Легені втягають бальсамічне повітря, очі захланно п'ють красу краєвиду — хотілось би крикнути з якоїсь дикої радості й невисказаного болю.

Гуцульщина... Регіональний музей... гранична полоса...

Заслухані у срібlistий спів фуярки заходимо до хутора Вардзаруків. Тут з дідом Лукином живе його син з жінкою та дітьми. Ще на початку ферій ми були тут у великому товаристві й тому ви-тають нас як старих знайомих. Біжить і малий Лукин: з під величезної крисані очі як зорі сяють.

— А дідо все казали, що ви ще прийдете...

— Що ж це ти такий капелюх натягнув? — питає моя доня.

Як садити цибульки гіяцинтів
довідається із книжки

Олени Бережницької-Будзової

Квіти, прикраса наших вікон
і балконів

Коштує 1 зл., з пересилкою 1.20 зл.

Замовляти

в адміністрації „Нової Хати“

— Встидаєси, зуби тратить — каже мати.

Бачимо, що сім літ не жарту, треба природі принести жертву.

— Просимо в хату — каже батько й мимо того, що на дворі сонце і з царин несеться запах пізнього сіна, — входимо в ту дивну хату, де з кожного кутка виглядає давній побут, що говорить про горду поставу гуцула і де за очі хапає незбагнена краса стилевої обстановки.

— Де ж дідо? — питаємо. Лукин — зараз мутем будити. — І побіг у сад за яблуками для нас

— Дідо спле — каже малий

— Мороз не війшов? — чуємо ізза дверей і знаємо що це старий Лукин. На жаль Мороза тим разом з нами не було.

— Казав, що ще війде й ме

Старий Лукин з унуками.

кінчити мій образ... — жалується дідо входячи в кімнату.

— Мороз ще не зараз покине Космач, ще прийде вас малювати — заспокоюємо старого.

— Абисте сказали, що мусит скоро кінчити, бо му вмирати... — А очі сміються. Знає, що не скоро ще.

І знову ми у дідовій скарбниці-коморі, знову любуємось першими виробами Шкрібляка, ужитковим господарським знаряддям зперед 100 літ та зразками ноші, що вік пролежала у скринях. Старий бере кожну річ у руки й з неописаною любов'ю розкладає перед нами.

— Були гезде пани, торік і позаторік — все купувати хтіли. Давали більше як за хату й ґрунт.

— А ви? — питаємо.

— Як довго му ще по світі ходити — то си того не позбуду. — Старечими руками гладить прегарні шовкові хустки, що їх ко-

лись „з Венгрів для своєї челядини“ носив.

Малий Лукин тісно припертий до скрині, ніщо не уйде його уваги. В його очах ми бачимо запевнення, що він не менше заздро берегтиме цього домашнього архіву.

— А покажи, Лукинчику, ще свій закамарок панам — каже мати — мете видіти, що він там має. — У „закамарку“ малого Лукина, — до речі: прегарному різьбленому столі-шафці, — всячина: писанки, фуркала, старі австрійські та румунські гроші, стара біблія, кусень фелона — і буквар.

— А читати вже вмієш? — питає моя доня.

— Літери давно знає, лиш до купи не зчіпит.

— Я вже піду до школи — каже малий.

— Як ме си добре вчити, вішлю в місто — обіцює батько.

— А я хочу бути онтам відки ця дівчина — показує на мою доню й червоніє...

Сонце зробило велику дорогу, поплило з над Греготу аж за березівську полонину, а нам все ще не хочеться розставати з тим щирим середовищем, не хочеться вертатись до села, де ходить „челядь у гачіх“ й де жидівські перини прикрашують плоти біля дороги.

— Війдіть до нас на люфт, пані, нарік — просить старий Лукин, прощаючись.

Збігаємо царинкою в долину. Оглядаємось: позолочені заходячим сонцем старий і малий Лукин стоять на перелазі й дивляться вслід за нами. Так, неначе хотіли б залишитись у нашій пам'яті на весь довгий, важкий рік...

Львів, у вересні 1937.

Дід Лукин іде позувати малювеві Морозові.

Бернис Мек Федден робить кар'єру

(Очевидно в Америці).

Бернис Мек-Федден сиділа в своїй маленькій кімнатці і дивилася зо страшною висоти хмародеру вниз на вулицю. Там у долині ворухились маленькі люди, авто, трамваї. „Коли б я так тепер відчинила вікно і вискочила, комунікація на часок зупинилася б“ — думала Бернис уже не вперше від вісьмох місяців, як стала безробітною. — Головний поліцейник здержав би на хвилину вуличний рух. Жінки почали б кричати. Одна й друга може й зімліє. А відтак те, що з мене остане — багато того не буде, десятий поверх доволі високо — віднесуть до трупарні. Поліцейник знов пічне керувати вулицею. Люди, що „це“ пережили, будуть мати вечорі цікаву тему до розмови. Деякі жінки будуть погрожувати своїм чоловікам: „Як зробиш це і те, або не зробиш, то я вискочу вікном, як та бідна дівчина“. Кілька часописів, поміж ними і мій старий журнал, відкіля мене викинули, напишуть коротку нотатку про випадок і... Бернис Мек Федден скінчена“.

Вона відвернулася від вікна і глянула у туалетне зеркало. „А жаль було б — завважила твезо — жаль було б мого гарного личка, моєї стрункої статі, моїх чудових ніг. Але коли я введовзі не найду нічого... П'ятьдесять доларів стоїть поміж мною, а нірваною. Господи! що мені діяти?“

Вона глянула на свою суконку. „Вже зовсім знищена. А сьогодні бачила я прегарну сукню на Пятій вулиці. Мені було б у ній до лиця. Раз ще хотіла б я справді гарно вдягнутися, заки...“.

Хтось застукав у двері.

„Прошу!“ — сказала Бернис байдуке. Вона не дожидала нікого, а хтонебудь увійшов би, не принесе їй нічого доброго.

Ева Ленгтон влетіла до кімнати. Елегантна, наперфумована, рожева на лиці.

„Бернис! — сказала, задихаючись. — Бернис, голубко! мусиш щось для мене зробити. Скажи, що зробиш“.

„Що ж такого?“.

„Послухай! Нині в опері Метрополітен іде прем'єра. А якраз сьогодні приїжджає мій Джім з Бостону, тільки на один день. Редакція висилає мене на прем'є-

ру, бо нема нікого іншого. Але я не можу лишити Джіма, а він не навидить музики. Бернис, прошу тебе, піди за мене. Ти не потребуєш багато писати, всего одну шпальту, що найвище півтора. Я вже й білет принесла для тебе“.

Бернис зацікавилася.

„В Метрополітен? Сьогодні вечором? О, Ево! розуміється, що піду. Я так хотіла почути нову оперу. І люблю її композитора. Але якже ж мені в півтора шпальти описати всю ту красу?“.

Ева засміялася. „Ти не маєш писати про музику, дурненька. Це зробить вже Андерсон. Ти пиши про публіку, туалети. Передовсім про жінку мого шефа. Про неї мусиш точнісінько розказати, як вона вбрана від голови до стіп. І як глибоко роздягнена — і яку мала біжутерію. Розумієш?“

„Ах, так!“

„Отже зробиш мені цю прислугу? Я так і знала, що можу на тебе числити“.

Ева розцілувала подругу, передала їй білет і наказала, щоб ще вночі кинула статтю до поштової скринки. Відтак шезла так само скоро, як прийшла.

Бернис Мек Федден була щаслива. Не було вже в неї ні клопотів, ні безробіття, ні останніх п'ятьдесять доларів, ні витертої суконки, ні голодного шлунка, що від тижнів кормився тільки хлібом і чаєм. Вона позабула, що живе на землі, що перебуває в Нью-Йорку. Музика понесла її далеко в іншу, щасливішу країну. Тони пестили, краса композиції захоплювала майже віддих. Вона всміхалась до себе, слези напливали до очей. Перестала існувати: тільки музика жила, дзвеніла, співала.

Глибоко зворушена, ошоломлена і щаслива вертала Бернис додому. Вона не бачила пустої кімнати, не відчувала погані воні парової пічки, ні тріскоту рур. Цілий простір довкола неї виповнився мелодіями, що їх вона нишком собі підспівувала.

Відтак сіла при хитким бюрку: мусить написати гарну статтю, щоб віддячитися Еві за той чудовий, мабуть найгарніший вечір її життя.

Напнула аркуш паперу на ма-

лій машинці до писання. Значевя згасла усмішка на її личку; вона почула, що руки в неї холодніють, мороз страхіття перебігає тілом. Сукні!... Вона не бачила ні одної сукні, не знає ні одної жінки, як була вбрана. Вона тільки слухала музики, тільки дивилася на сцену і навіть підчас перерв не виходила на коридор, бо боялася, щоб людські голоси, пронизливий сміх і гамір не розвіяли чародійних звуків величавої опери.

Що їй діяти? Пробує пригадати ти собі льожу, де сиділа жінка великого журналістичного шефа. Раз на початку увертюри глянула в той бік, але саме тоді світло на салі згасло і Бернис пригадує собі тільки неясно блеск діамантів; відтак усе забула.

З іншими жінками можна б циганити, можна б розпливчасто писати про оригінальну елегантність їх вечірніх туалет — з панєю Дель воно не вдасться. Бернис знає, як воно є. Ті великі дами тільки й читають усього в газеті, що їх особисто дотичить. А неточна і недбайлива рецензія може Еві пошкодити в службових відносинах.

Вона зітхнула й нараз рішилася на сміливу думку. Так, вона опише сукню, що її зовсім не бачила, опише її у всіх подробицях, але тільки в красках. Ось як можна це зробити: „Ніжна, а однак світлиста краска тієї креації була чимсь досі небувалим. Вона немов зродилася з тонів музики і тільки нотами можна б її справді передати. Мабуть найкраще першими тактами чудової любовної пісні в другому акті“.

Бернис піднесла худенькі руки вгору, а відтак опустила їх ніжно на клавіші старої машинки. Годину опісля кинула готову статтю до поштової скринки „Експрес“.

Ева Ленгтон була доброю товаришкою. Автім вона провела зо своїм Джімом кілька гарних годин і була великодушно настроєна. Редактор похвалив її оригінальну статтю, кажучи: „Я не сподівався від вас такої практичної поезії, панно Ленгтон“. Тоді вона розповіла йому всю правду і просила несміло, чи не могла б редакція час до часу замовити в її товаришки рецензії з ділянки мод.

Пополудні покликано Бернис

до телефону. Пані Дель захоплена її статтею і хоче ще сьогодні з нею бачитися.

Берніс дозволила собі цим разом на таксівку, щоби скоріш явитися.

Пані Дель була неймовірно сердешна.

„Ваша рецензія, дорога панно Мек Федден, наробила шуму. Цілий ранок дзвонить у мене телефон. Пять приятельок питало мене, хто робив мені сукню, що її мала я вчора в Метрополітен. Ви справжній геній. Інша жінка написала би звичайно: „Пані Дель була чарівною в пастелево блакитній креації від Ворса“. Але така ідея; з музики зроджена краса, краса, що її лише нотами можна передати!.. Мушу вам широко признатися, як жінка жінці: Ваші слова мене надихнули. Тепер я вже знаю, що мені вбрати на найближчий великий концерт. Щось світлого, а враз і ніжного, так ви писали, правда? Я думаю, що треба буде мені вас порадитися, бо, правда? концерт не такий одноцільний, як опера. Там міняються поважні й веселі мелодії. А це багато трудніш, ніж опертися на одній красці й одним стилі“.

Вона підсунула Берніс пуделко з папіросами.

„Закурить. Я нескоро відпущу вас від себе. Я вам так вдячна. Ну, і ще одно, була б майже забула. Очевидно, від сьогодні ви заангажовані на постійно до нашої газети. Я вже це полагодила з моїм чоловіком. Коли завтра прийдете, справа буде рішена“.

Наталка Гаврих

Рациональне приладжування ярини

Городовина виступає часто в щоденній відживі родини. Однак не все застановляємось над цим, чи страва з ярин, є рационально звзрена і чи напавду дає організмові конечні складники відживи.

Найбільше рациональне приладжування городовини на страву, це сирівка.

В який спосіб приготувати сирівки, щоб використати цілковиту вартість, була мова в 5 ч. Нової Хати з 1. березня 1937 р.

Не всі однак ярини можемо подавати сирі, а спеціально цю городовину, що має в собі багато крохмалю (бульба, кукурудза), мусимо варити. Варення ярини має на цілі перервати комірки

клітинника, зм'ягчити частинно крохмаль. Під впливом тепла і води крохмаль пучнявіє, стає розпускальним.

Варення городовини робить її легкоствавною, але мусимо так, поступати, щоб зберегти можливо цілковиту її вартість. Маємо різні способи варення ярини.

1. Варення в парі. Є спеціальні вклади до варення в парі. Це дірковане денце на ніжках, що його вставляємо до начиння. На дно наливаемо води, на дірковане денце вкладаємо ярину і варимо. В цей спосіб зварена городовина задержує всі складники, бо нічого не виполокується у воді.

2. Зближений до цього спосо-

„Так, ласкава пані, краса плятиново блонд чудова: Переливаюче місяшним сийвом русяве волосся гарної пані Дель робило вражіння музичної арабески маестра“.

Пані Дель, відома зо своїх гордощів, гляділа хвилину на малу журналістку мовчки, наче остовпіла. Відтак схопилася з крісла, підбігла до неї і почала її обніматися гарячіш і сердечніш, ніж когонебудь у своїм житті. А Берніс Мек Федден знала вже тепер, що не буде виглядати в своїй кімнатці вікном і уявляти собі момент, коли там внизу припиниться вуличний рух, бо молода безробітна дівчина кинулася з десятого поверха.

(Переклад із німецького зо збірки: *Die Fahrt ins Licht*).

Із виставки Союзу Українок у Саскатуні. (До статті на ст. 2).

3. Варення, чи печення в лушпинні. В цей спосіб будемо печи бульбу, буряки на цвiклу, варити бульбу на пироги, чи кнiдлi.

4. Варення городовини на водi. Способи залежать вiд роду ярини i вiд того, в який спосiб хочемо зужити її.

в) Вивари до юшок. Ярину мусимо дрiбно пократити i вклати до зимної води, бо в цьому випадку йде нам про можливо найкраще виполокання ярини, так, щоб усi її складники перейшли до вивару, бо це становить нам смак, певний пiдклад до юшки.

б) Ярина рiвнож варена у великiй скiлькостi води, але зуживаемо лиш ярини, отже мусимо поступати так, щоб виполокання могло бути мiнiмальне. В тiй цiлi ярини вкладаємо великими куснями (пр. цiлий каляфiор, кукурудза) на кипiячу воду з додатком цукру i соли. Нагла змiна температури стинає бiлок у верхнiй верствi городовини, що частинно творить непротускальну верству, а крiм цього додаток цукру вхо-

дить на мiсце виполоканого яриноу цукру.

в) Зблизений до вище поданого способу, це варення зеленої городовини (пр. капуста бруксельська, шпiнат, лобода).

Ярини зелену варимо у великiй скiлькостi води з додатком соли, вкладаючи на окрiп, на дуже сильнiм вогнi, без покритишки. В зелених ростинах хлiорофiль розкладається пiд впливом квасiв i тодi тратить ярина свою головну вартiсть. Органiчнi кваси, що знаходяться в кожнiй комiрцi, видiстаються з неї пiдчас варення, але при вiдкритiй посудинi вiдходять з парою. Через те не заквашують води i не нищать хлiорофiлю.

В той спосiб зварена ярина зберігає свою гарну природну краску, а тим самим i свою вартiсть.

г) Варення ярини в малiй скiлькостi води, що її опiсля зуживаемо до пiдправлювання цiєї городовини. В цей спосiб горошок, моркву, бурячки i т. д. Спосiб вивикiнчення цих ярин, то значить пiдправа, є рiзний. Моркву, горо-

шок, калярепу, викiнчуємо в цей спосiб, що малу скiлькiсть води сцiджуємо до горнятка, городовину посипаємо мукою, вимiшуємо, опiсля додаємо вiдлiтий вивар i трошки сирого масла.

Всi iншi ярини пiдправляємо запражкою, вживаючи до розпродаження прохолоджене вивару з даної городовини, або мукою розбитою рiвнож у простудженiм виварi, а перед самим поданням додаємо сметану.

При вареннi городовини треба звернути увагу на температуру. Стверджено досвiдом, що температура висока, але коротко тривала менше нищить вiтамiни, нiж температура низька, а довго тривала. Тому то городовину мусимо варити скоро на сильнiм вогнi.

До варення ярини полочемо i чистимо. Не треба однак городовини довго мочити у водi, бо в цей спосiб тратимо дуже багато складникiв. Пр. бульбу полочемо, оббираємо, опiсля скоренько полочемо другий раз i сейчас варити не мочимо цiлими годинами у водi, щоб опiсля цю воду вiдлiти.

Рештки страв

Ми свiдомi того, що в нашому господарствi марнується багато дечого. Часом не допилюємо всього як слiд, а деколи й не маємо що з тим зробити. Маю на думцi рештки, що лишаються з їжi.

Здавалось би, що це дрiбнi речi, над якими не варто застановлятися. Та тiльки, коли дивитись на це з точки нашого дрiбного господарства. В народньому масштабi оцi рештки творять величезнi добра. Тому й стали тепер ними цікавитись.

Першi порушили ту справу нiмцi. Пiдчас вiйни харчi роздавано за картками. Щоб обчислити скiльки кожного продукту припадає на кожного громадянина, треба було з'ясувати собi пересiчно спотребування кожного. Обчислено, що кожний нiмець зiдає денно пересiчно пiв кг бараболi. Отже 60 мiл. нiмцiв зiдає рiчно около 220 мiл. сотнарiв бараболi. Звичайно обирають бараболю грубо i невмiло, так що при 10% вiдпадає на лушпинну около 22 мiл. сотнарiв.

Коли господиня обходиться без помiшницi, тодi марнується того менше. Вона краще закупає продукти й лiпше вихiснює їх. Мало того, вона навiть при сто-

лi „докiнчує“ страви, „щоб не змарнувались“, коли хтось iз домашнiх вередує й лишить щось на тарелi. Це не завжди доцiльне з оглядiв гiгiєнiчних та всеж таки свiдчить про її добрi замiри.

Коли ж родина користується допомогою помiшницi, тодi вже господарить менш ощадно. А вже там, де панi працює поза домом! Тодi помiшниця не тiльки не вмiє використати продуктiв, але й часу. Береться часто за роботу в останнiй хвилини i в поспiху марнує багато цiнного.

Але i в найкращому випадку, знаємо, що при вареннi трудно завжди трапити вiдповiдну скiлькiсть. Раз, що апетит наших домашнiх не завжди однаковий. Сьогоднi вистачить на 5 осiб 5 сiченикiв, а завтра зладите їх 8 i все буде змало. Якийсь прохiд чи краща погода i апетит кращий. Зрештою мяса звичайно не лишається. Зo столу вертаються ярини, юшки, пiдливи. Що з ними зробити?

Ось заковика! Знаємо, що страви перетриманi, тратять багато своєї вiдживної вартостi. А тут вложено в них грiш i зусилля. На селi ще краща справа, бо там дiстане їх свинка, чи кури. Але в мi-

стi? Там iде щодня велике майно на смiтник. Та зрештою виливання решток свиням теж не розв'язує справи. Страви приготованi для людей, повиннi зiсти люди, як це недавно тому вiршили в Нiмеччинi, займаючи весь пiльний збiр для державного розподiлу.

I так повинно навчання куховарства йти по iншiй лiнiї, як до тепер. Не випробовувати присмакiв, не вишукувати добiрних страв! А зужити добре i всецiло iснуючi харчi, укладати стравоспис рацiонально i варити так, щоб для всiх вистачило i не було забагато. Це не так легко i спочатку здається недосяжне. Та коли наші давнi їмостi вмiли виварювати та випiкати на рiзнi забаганки, то їхнi унуки чейже втнуть таку штуку, щоб навчилися варити точно на певну скiлькiсть осiб!

Отже коли опануємо самi це використання харчiв вповнi, можемо тодi приучувати до нього своiх помiшницiв.

Правда, це коштує нас зусилля. Але подумаймо, хiба не коштує нас нервiв, коли не вистачить нам господарських грошей або дратує нас розкиднiсть помiшницiв?

Я К М И Т И Н А Ч И Н Н Я

Заки ще будемо говорити про те, як мити начиння, треба нам подумати про знаряддя до того.

Отже засадниче знаряддя до змивання начиння складається з двох посудин, одної до миття, а другої до полокання. Цієї засади придержуються наймодніші столи й басени до миття начиння, а також давні змивальні у наших кухнях.

Дальше знаряддя це підклад для змитого начиння, порошок до чищення ножів, щіточка й митка.

Найкращий підклад для помитої посудини це дротяна сітка з високими краями і переділкою на тарелі. Однак добре служать нам також звичайна бляшана, плитка таця.

Щітки до миття начиння є дуже різнородні. На Торгах виставляли шорсткі щіточки з ручкою, круглі щітки до миття склянок, і відомі вже щіточки рижові. До шуровання горшків потрібна металева щіточка. Митка чи взагалі стирка повинна бути на останньому місці.

Порошки маємо вже власного виробу. „Сільва“ служить до чищення ножів і вилок, а „Мота“ помагає відчистити посудину, цебрики, ванни й мидниці.

Важне також, як є уставлене це знаряддя. Не повинно бути за низьке, щоб ми мусіли занадто згинатися. Мусить бути добре освітлене, щоб ми виділи виразно миту посудину. Як при кожній домашній роботі, так і тут треба старатися при ній сидіти.

Найважливішим услів'ям чистого миття начиння, це є мити його раз по уживанні, щоб рештки не засихали.

Приступаємо до нього так: всі рештки з тарелів і полумисків зсуваємо до одної посудини і з неї все скидаємо до ведра. Коли ці рештки збираємо для пса, чи свиней, треба призначити на помій окреме ведро й не кидати туди сміття, чи попелу з попелничок. Зчищувати з тарелів помагає нам лопатка гумова, що також була виставлена цього року на Торгах. Вона змитає дуже докладно, так що тарелі майже чисті. Тим самим не затовщують занадто води.

Почистивши так начиння, треба уложити його в певному порядку до миття. Насамперед беремо скло. Потім срібло, порцеляну, кам'яне начиння, дерев'яне, емаліова-

не, алюміній і залізо. Знаємо, що горшки треба наляти водою, коли тільки виймемо з них страви. Тоді рештки їх добре відмокнути. Так само ложки треба вложити до зимної води.

Тепер приступаємо до миття. Води повинно бути багато й добре гарячої, як можуть тільки витримати наші руки. До такої води даємо ложечку сірого мила (купувати в дрогерії, без запаху) і розбити, щоб повстав шум. Гаряча вода розтоплює товщ на тарелях, а мило його змиває й дезинфікує. Але пам'ятати, що мило має бути добре розбите! Інакше зібеться в кюски, що лише перешкаджатимуть при митті.

До полокання беремо також багато гарячої води. Всю також важне, бо начиння зле сполокане, є нечисте. Така посудина має шорстку поверхню (товщ не зійшов і присох).

Обмивши скло й срібло, треба його зараз обтерти і сховати. Тимчасом нехай у воді мокне порцеляна. Скло обтираємо сухою льняною стиркою, що не лишає на склянці моху. Треба приглянутися під світло, чи склянка добре витерта. Коли ховаємо скло, брати його також через стирку, бо на склі легко лишаються сліди пальців.

Порцелянове начиння складаємо на підкладі, одно біля другого. Хто має сушарку (таця з дротяною сіткою), той складає там тарелі й полумиски і пізніше поливає їх ще раз гарячою водою. Лишає на чверть години, щоб висохли самі. Стирок не вживає, бо вони не дають запоруки цілковитої чистоти. На звичайному підкладі, себто бляшаній таці, цього не можна робити. Але й тут можна підождати, щоб начиння трохи підсохло і тоді шойно втирати.

Тепер кладемо до води кам'яне начиння. Коли вода пристигла, мусимо піділяти гарячої. Обмивши кам'яне начиння, беремо дерев'яне. Коли його багато, треба воду змінити, бо дерево радо втягає в себе товщ. Так само мити його сірим милом, хоча воно від мила темніє. Натомість недобре мити його піском, бо від цього дерево дістає шорстку поверхню.

Емаліоване начиння не сміє стикатися з содою. Від соди воно тратить полиск. До усунення плям та

зчорнілих місць служить нам порошок „Мота“. Спосіб ужиття описаний на опакуванні.

Дуже вражливе є начиння алюмінієве. До чищення вживаємо звичайної доброї глини, розведеної оцтом на рідку кашу. Глина мусить бути дрібна, без грудок, а оцет слабкий. Алюмінієву посудину покрити тонкою верствою цієї каші і швидко сполоскати. Оця мішанина помагає особливо на осад, що лишається на алюмінії з води. Цей осад оцет розпускає, а глина втягає в себе бруд і товщ. Але такого чищення не можна робити часто, бо воно трудне. На щодень послужить нам добре залізна щіточка.

Дальше чистимо ножі й пательні. Ножів не можна мити в дуже гарячій воді, а головне не класти їх до води на довший час. Від води тупіє вістря і відпадає легко колідка. Найкраще замочити їх у літню воду, тримаючи за колодки й чистити. До чищення беремо дрібно потовченою й пересіяною цегли, а ще краще порошку „Сільва“. Гірше вже чистить попіл, тим більше, що його сірчані соли нищать залізо.

До чищення ножів уживаємо корків. Корок повинен бути високий і широкий, як вістря ножа. Маємо його в цеглу, або порошок й потираємо поверхню ножа. Таким способом не нищимо собі рук.

Ножі й пательні треба сейчас витерти на сухо, бо мокрі дістануть ржаві плями.

Папір, особливо газетний знам нито витягає товщ.

Так само чистити пательні. Коли вони товсті, треба товщ зібрати папером, а потім пательню помити й пошурувати.

Покінчивши миття начиння, мусимо щітки в гарячій воді. Рижову щіточку й митки треба раз на тиждень визарити в гарячій воді з содою в емаліованій посудині. Сховати все на своє місце, витерти бляшану тацю й шафлик.

Матині й дитинна

Д-р Софія Парфанович

Між забобоном і правдою

Кожне людове вірування має всетаки щось із правди. А вже всілякі ради що їх у людовому лічництві люде дають собі, або другим, мають багато правди, бож найчастіше досвід і необхідність є батьками цих винаходів. Правда, інколи натраплямо в цій ділянці на справжні дивовижі, як от різні заклинання, зашіптування, або різні масти чи напитки, що мають, „як рукою віднімати“ хворобу. Буває навіть дивно відкля беруться такі дивовижі, як замахування болячки овечим гноем, рятування омлілих людською сечю і другі. Зате лічництво зіллям дуже поширене серед селян, а довгий час занедбане офіційною медициною сьогодні зискує для себе щораз більше признання і поширення лікування мало не всіх хворіб. Рута-мята, чебрик і скрип входять під латинською назвою у склад наукового лічництва, а любисток і чар-зілля вже скоро втраять свої чарівні власності, бо покажеться, що замість чарів мають якийсь сік, що збуджує любовні мрії...

Багато рослин жінка здавна-давна вміла жінка використати для своїх потреб у поліжництві, чи жіночих хворобах. На першому місці стояли і стоять тут засоби проти вагітності і для викиднів, які ще в передісторичних часах плекали жінки в своїх городцях. Збіжева матка (спориш) здавна-давна в ужитку проти кровотеч, ялівець і петрушка як сечогонний засіб, а чеснок і кмін та другі до лікування розладів кормового шляху. Так, отже людове лічництво має багато засобів, що до них вертається сьогоднішня медицина і не раз робить відкриття, що їх вже від тисячі літ відкрили звичані неграмотні люде.

Алеж окрім правди і золотого зерна в людовому лічництві ще дуже багато половин і сміття. Це і є всілякі пересуди і забобони. Всіх їх і не зчислить і не про всіх писатиму. Мені йде про вияснення деяких вірувань навіть інтелігентних жінок відносно прикмет що їх новороженець приносить на світ. Тут отже належать: задивлення, вроки, наслідки переляку, а разом з ними появу різних „відмін“ і вад у дітей, що в той час були ще в лоні матерей.

Задивлення — це одно з найбільше закорінених вірувань вагітних жінок. Навіть інтелігентки стараються підчас вагітності не дивитись на нікого поганого, а головню на калік, зо страху, що їхні діти з такою бридотою чи каліцтвом прийдуть на світ. Інші ж стараються дивити на гарних людей, щоб і діти в них були гарні. Питання скільки в тім правди.

Отож задивлення, в суті речі не існує. Каліцтва, що з ними людина приходить на світ мають іншу причину. Вони бувають спадкові, тобто їх приносять діти по своїх батьках, інколи навіть по дідах, чи дальших предках, причому ближчі предки можуть бути вільні від такого каліцтва. Тут належать заячі губи, криві ноги, малий зріст, тощо. Але й у тих справах спадковості не певна і недоказана. Зате багато промовляє за тим, що таким ушкодженням піддається плід вже в лоні матері, чи то під впливом якихось хворіб, що їх мати переходила підчас вагітності, а то й скоріше, чи інших ушкоджень її організму а разом і плоду. До них в першу чергу належить сифіліс і алкоголізм. Цей останній обвинувачують в повстанні заячої губи, деформацій чашки, скривлень ніг,

поганої будови лица, що йде в парі з ідіотизмом, мало-чи водоголов'ям і других. Багато каліцтв повстає через неправильний обсяг плодових вод. Коли в жінки мало води, а ще з оболон плодових витворюються пасма, що начеб відшнуровували, затискали частини тіла плоду — на його тілі можуть повставати глибокі борозди, що дають далекойдучі знетворення частин тіла.

Нічого спільного з задивленням не мають „півтори і відміни“. Загалом до байок треба дочислити народини дитини з заячою, чи телячою головою, або пів пса пів людини, з копитами і хвостом, просто чортенят чи малп. Це справжні байки. Правда, різні хворобливі а найчастіше нездатні до життя потвори трапляються, але це виключно людські а не тваринні твори, що повстають з близнят, що не могли вповні розвинути і зрісши одно з одним та частинно завмерши, витворили дивачні, інколи потворні форми. Причина повстання близнят а тимсамим з них витворених „відмін“ незнана, але з задивленням нема тут нічого спільного.

Ще одно повіря буває у жінок, — це наглий переляк. Кажуть, що коли вагітна жінка побачить пожежу і з переляку зловить себе за голову, чи за серце, на тім місці повстає у немовляти „огонь“, тобто ярко червона, синява пляма, що вже ніколи не зникне. Рівнож кажуть, що коли вагітна побачить миш, чи щура і зловить себе за якенебудь місце тіла, зараз у немовляти там витвориться „миш“ тобто покритий волоссям твір. Що з правди є в тім віруванні?

Буває, одна партія кровних судин поширюється, їхні стінки грубіють, наростають нові судини і

дане місце тіла є ярко червоне. Це і є „вогонь“. Є це новотвір, а причина його незнана, як досі загально не знаємо причини повстання всіх новотворів (рак, мійом і т. д.). Щодо „мишей“, то не є це миші, тільки шкіряні гузи покриті волосом, щось наче великі бородавки, що зачисляються теж до новотворів. Інколи ж це просто великі бородавки покриті волоссям. Та не має в них нічого надзвичайного, ні несамовитого.

З наведених прикладів виходило б, що загалом ніякого задивлення нема. Але воно є, тільки не в тому змісті, як собі його уявляє багато жінок і є воно таке завжди на людину, без огляду на те, чи то чоловік, чи жінка, та ще й вагітна. Все, що людина бачить, це засіб її вражень, що їх дістає зо світа. Всі ці враження йдуть нервами та лишають у мізку відбитку, наче фотографічну знімку. За хвилю ми забуваємо дане враження, але, воно не гине безслідно, пізнаємо по снах і образах, що виринають знечевя. У сні оживають нероз враження, що їх людина навіть не освідомила

собі на яві. Вони сплітаються і дають дивне, інколи чудне мереживо сонних марив. Значить були вони десь приховані у підсвідомій сфері і відтіля тільки визволилися. Рівнож буває, що знечевя серед балачки, праці чи думання зирине нам спомин якоїсь картини, слів, запаху чи тонів і ми нероз мучимося, щоб нагадати звідкіль це вони взялися, а то й дивуємося, як вони могли нам з'явитися, коли ми ніколи нічого подібного не знали. Отож мусить бути десь схоже на всі наші враження. І не без впливу на настрій і спосіб реагування людини є, чи вона переживала гарні і веселі речі, чи сумні і тривожні. Більша скількість однородних вражень дає відповідне наставлення особовості людини. Не виключене, що якраз і це уділюється плодів. Ми ж знаємо, що найскорше переходять на плід ці зміни, що в батьків діткнули нервову систему. І тому діти мають характер, настрій, вдачу спосіб ділання, такий як їхні батьки. Ото ж нічого не було б дивного, якби тут ділало те наше задивлення: вагітна жінка, що підчас

тих довгих місяців приймає гарні і милі враження та сама є доброї думки і погідної вдачі, зо стремлінням до краси, передасть їх дитині. Сумовита жінка, що вишукє чорні сторінки життя і всюди бачить погань і зло, передасть цей свій песимізм немовляті. І, справді це знає людова мудрість, що каже вагітним жінкам не дивитися на нічого поганого ні сумного, не хвилюватися і не тривожитись, „бо це шкодить дитині“. Мабуть віковий досвід навчив людей, що кращі, здоровші та веселіші діти родить погідна і весела жінка, що бачить всюди красу, а злість, журба, ляк і інші відемні враження викривляють обличчя жінки та уділюються ніжній нервовій системі плоду.

Будьте ж добрих думок та радісних сподівань, майбутні матері! Кохайте квітки і звірят, плекайте гарні картини і вишивки, оглядайте милі краєвиди, читайте добрі книжки, шукайте всюди краси! На добро і красу задивляйтеся, бо таке задивлення вам і вашим дітям принесе користь і здоровля.

З вір'ята в помешканні

Ідуть зимні й мокрі дні, коли тісніше примикаємо вікна й двері наших хат. Мимоволі стісняємось у помешканні. Наші чотириногі приятелі, що в іншій порі року весело буяли по надвір'ю, знайшлися з нами в чотирьох стінах.

Звірята в помешканні все становлять небезпеку. Не все людині можливо зберегти приписи гігієни. Що ж говорити про нашого Бровка чи кицю Мурку! Вони приносять на своїх лапах порох і бруд із надвору, розсівають насікомих, занеочишують воздух. А вже де є діти, там ця небезпека більша. Дитина щиро приятелює зо звіриною й небоїться обняти чотириножного приятеля за шию, дати йому облизати тарілку й поділити з ним кусник хліба.

Тому нам треба дуже застановитися, чи добра така спільнота в нашому помешканні. Коли вже не хочемо позбутись наших приятелів на зиму, тоді треба дуже обережно з ними обходитися. Пильнувати їх чистоти, слідкувати за здоров'ям. Правда, не всі звірячі недуги передаються людині чи дитині, але деякі й для людей небезпечні. Наприклад гарячка у звірят, кашель, або бігунка

все може перенестися на довкілля.

Які звірята тримаємо в помешканні? Пси, коти й пташки.

Пес терпить часто недугую тасемника. Це може легко перенестись на людину, або й на дітей. На лиску та на шерсті пса гніз-

дяться тоді яйця цього тасемника і звідси може їх дитина перенести на себе.

Так само шкірні недуги звірят дуже небезпечні. Ріжні грибки й підшкірні прищі переносяться також на чоловіка.

•Недавно тому наробили великого шуму випадки папужої недуги, що переноситься з попугаїв на людей. Однак нам це не грозить, тому, що мало знаємо випадків годівлі попугаїв дома.

Яких заходів уживати, щоб звірята не були нам небезпечні в помешканні?

Передовсім держати їх чисто. Пси і коти треба щодня чесати. Псів купати принайменше раз на тиждень. Коти є чистіші, бо самі миються уважно. Але й їх слід викупати принайменше раз на місяць.

Псів треба часто випускати на двір для випорожнення. Для котів зладити спеціальну скринку з піском. Але й скринку ту треба часто випорожнювати, а пісок змінити. Звірята повинні діставати

їжу в окремих мисочках, а не в тарілках. Пам'ятати, що в помешканні повинна бути легко доступна мисочка з свіжою водою.

Пташкам треба також щодня змінити воду і добре чистити клітку. Якщо пісок не зовсім чистий, тоді його висмажити перед тим на блясі. Забиваємо тим всяких галапасів, що могли б чіпитися пташок. Прутья клітки також час від часу спарити окропом. Купіль пташок повинна бути чиста.

Здається не треба пригадувати, що надмірна близькість звірят нездорова й негігієнічна. Як часто беремо звірят до ліжка, або дозволяємо їм їсти з нашої тарілки! Особливо радо роблять це діти й тому треба дуже застановитися, чи брати нам домашнє звіря на зиму до помешкання.

Т і, щ о в і д і й ш л и...

Ірина з Будзиновських Олеськова.

Невеличка жалобна вістка повідомила громадянство про те, що дня 1. ц. м. померла в Жабокриках, на Волині Ірина з Будзиновських Олеськова.

Невеликий гурт людей помянув Покійну ще Богослуженням дня 10 жовтня у Львові. Згадали її товаришки та співробітники з численних громадських етапів її праці.

Ірина Будзинівська народилася 1887 р. в Жовківщині у священничій родині. Середню освіту закінчила у Львові й як перша учениця семінарії „Рідної Школи“, здала матуру в 1907 р. Вчителювала в Жидачівщині і тут вийшла заміж за будівничого, Романа Олеськова. Воєнна завірюха закинула її до Гмінду, де працювала серед наших переселенців. Потім жила довгий час у Чорткові, де працювала на рідношкільних курсах. Водночас була в багатьох громадських організаціях. Взагалі Чортківщина найбільш відчула її благодійну руку. Вона не тільки була співосновницею Союзу Українок, та довголітньою головою Філії, не тільки працювала в Повіт. Союзі „Рідної Школи“, Комітеті Допомоги В'язням та „Просвіті“. Вона знала також кожне село в повіті, що його відвідувала нераз і лішки в дощ і негод, вміла промовити до жінки-селянки, як рідко котра інтелігентка. Тут, під цими подільськи-

ми стріхами, згадують її не як „паню з міста“, а щирого приятеля, що ніс їм знання і розвагу.

Треба згадати, що покійна не вміла налагодити матеріальної сторінки свого існування і тому їй приходило ввесь час боротись із труднощами. Та це їй було дивно байдуже. Її істота все променіла життєрадістю і громадські справи все стояли на першому місці. Здавалось би, що енергії вистачило б у неї на кілька людей та ще й таких, що зза нарікань на „обставини“, не вміють ступити рішучого кроку.

Останні роки свого життя провела Покійна на Волині. Не провадила там освідомлюючої праці у звичайно прийнятій формі. Але зуміла здобути собі серця селян, рятуючи у недугах та горю. Вмерла на руках волинської селянки, коли ненадійно перестало бити її велике серце, що так гарячо палало любов'ю до всіх людей.

Величаві похорони, що відбулися у Жабокриках 3. жовтня ц. р. стягнули кількадесять осіб із священства й інтелігенції з сусідніх сіл, а також і сотні селян. Селяни несли домовину Покійної Ірини, дружньо з її синами й приятелями родини Уловичів що прийняла її гостинно в себе як найдорожчу Матір.

За її душу відправлено богослуження на Гуцульщині, Поділлі, Волині, Холмщині й на Поліссі.

ТЕКСТИЛЬНА ГУРТІВНЯ

ВОВНИ,
ШОВКИ,
ПОЛОТНА

Всім за гроші тяжко нині,
Мов за воду на пустині.
І тому не стид, а жаж,
Що як щось купити маєм
Десять разів обертаєм
Золотого у руках

Пані! Княжко! Королево!
Хочеш модно і дешево
Убиратися щодня:
Потрудись на львівський Ринок
Тридцять число будинок
Де Текстильна Гуртівня!

ТЕКСТИЛЬНА ГУРТІВНЯ

У ЛЬВОВІ, РИНОК 30

біля Бачевського і Трусту

Форми для всіх

Вовняна блузка, прикрашена вишивкою. Блузку можна шити з коротким або довгим рукавом.

Взір взяти із таблиці ч. VII, додучений до ч. 18 „Н. Х.“

Форму можна дістати у величинах I і II.

Виміри для величини I:

Обєм горішній 85.

Обєм бедер 90.

Виміри для величини II:

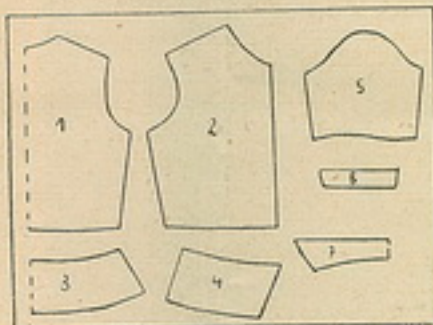
Обєм горішній 94.

Обєм бедер 98.

На блузку потрібно 2 м. матеріалу.

Складові частини блузки:

1. Половина плечей блузки.
2. Половина переду блузки.
3. Половина плечей баскіни.
4. Половина переду баскіни.
5. Рукав.
6. Маншет.
7. Половина коміра.

Всі матеріали на церковні ризи

можна дістати в крамниці УНМ

Львів, вул. Косцюшки 1.

Канвоє полотно, широче на 150 см.

Полотно на хоругви, широче на 160 см.

Як кроїти блузку?

Порівняти форму з вимірами особи, на неї призначена. — Зіпнути форму шпильками, допасовуючи значки й цифри, вдягнути на особу. Якщо були б деякі розбіжності, треба вкоротити чи продовжити форму.

Розложити форму на подвійно зложеній матеріалі і викроювати за формою, зазначаючи всі значки, що є на ній. Форма включає 1 см. на шви.

Як шити блузку?

1. Зафастригувати виштики, рамена й боки блузки. Вдягнути на особу, для котрої призначена блузка і спробувати чи добре лежить.

2. Зшити на машині зафастриговані шви.

3. Прифастригувати й пришити пол до блузки, допасовуючи докладно значки.

4. Рубець полів загнути й викінчити ручно (крито).

5. На переді розріз викінчити з лівої сторони листвою, пришити запки.

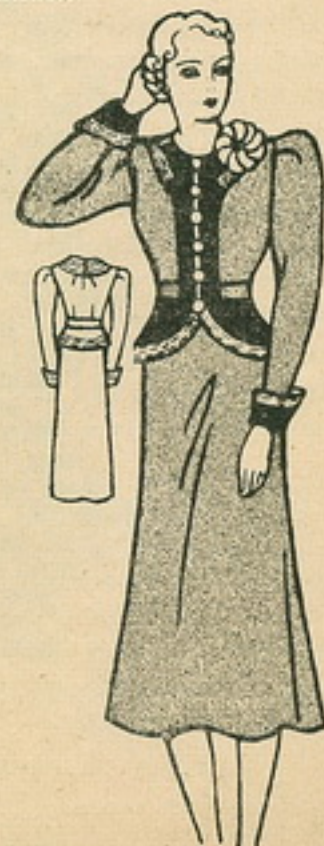
6. Зшити комір з лівої сторони, повернути на праву сторону.

7. Прифастригувати й пришити комір до вирізу шиї, допасовуючи докладно значки. Праву сторону коміра прикласти до лівої сторони вирізу шиї з блузкою, пришити на машині, спідню частину коміра викінчити ручно (крито).

8. Зшити рукав, якщо рукав має бути довгий, приморщити в долині й пришити маншет.

9. Прифастригувати й пришити допасовуючи докладно значки, надаючи його вгорі, щоб добре лежав.

10. Всі спідні шви викінчити ручно оббіткою.

Модний поради́ник

Передплати́ниці зо Стрия. Плащ можна зовсім добре переробити на гарсонку. Питання тільки, чи він досить довгий, щоб із нього вийшла добра спідниця та блузка. Так само зпереду часом не вистачає матеріалу високо під шию. Тому подаємо вам поруч цікавий проєкт перерібки. Плащ був ясної жовтавої краски. Із нього вийшла спідниця ціла. Блузку треба було трохи штукувати й тому додано зпереду камізолю і поли гарсонки із брунатного вовняного матеріалу. Рубці полів і коміря стебновані ясно-жовтавою краскою. Через те поли трохи уштивнюються, можна б їх також підшити спеціальною волоссяною бортою.

Перерібку футряного коміра подамо в черговому числі.

Вечірні й візитові сукні будуть дуже прикрашені вишивками. Приготовляємо гарні моделі вечірніх вишиваних суконь; побачите їх у чергових числах.

Фабрика хемічних виробів

О. Левицька і С-ка

Львів, Кордецького 51

пору́чає власні вироби найкращої якості:

Пасту до взуття „Елегант“ терпентинову • Пасту до взуття „Елегант“ воскову • Пасту до підлоги „Французька маса“ • Віск комбінований до підлоги • васеліну до шкіри • синку до білля помадкову і коронову шварц до чобіт. • віск шевський, • смолу шевську.

Полтавське вирізування

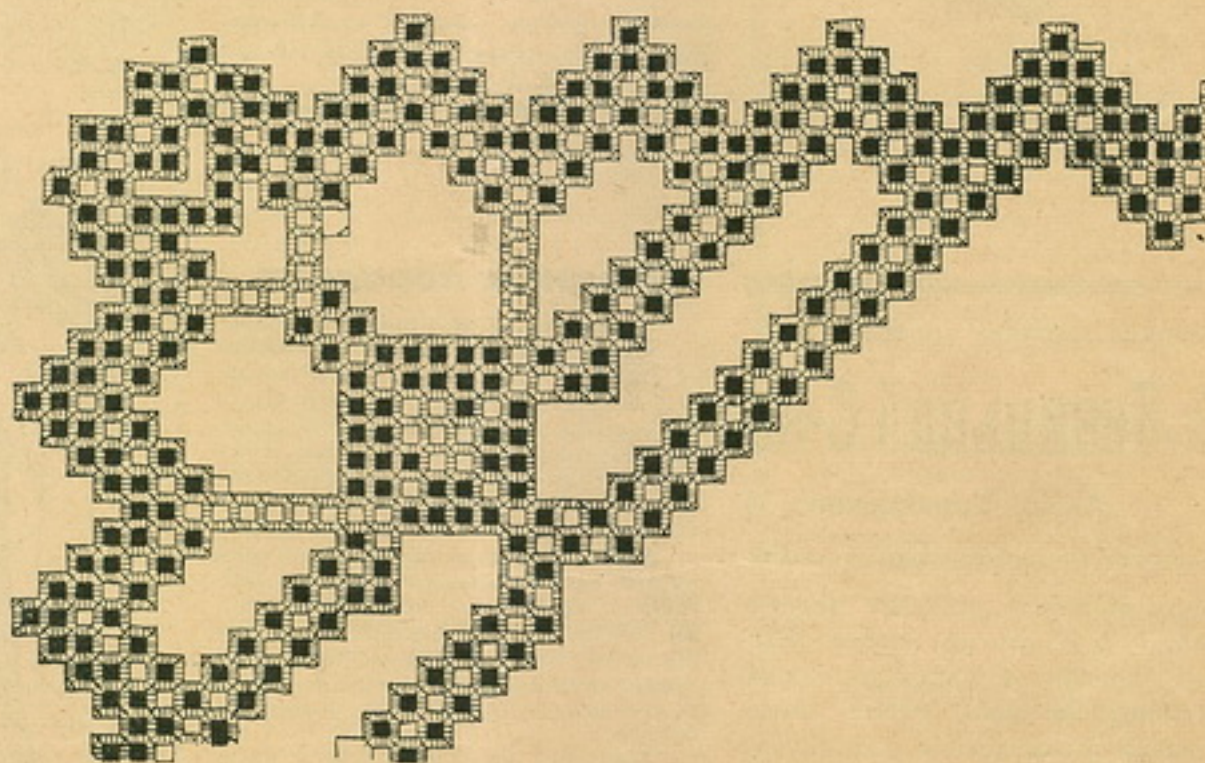
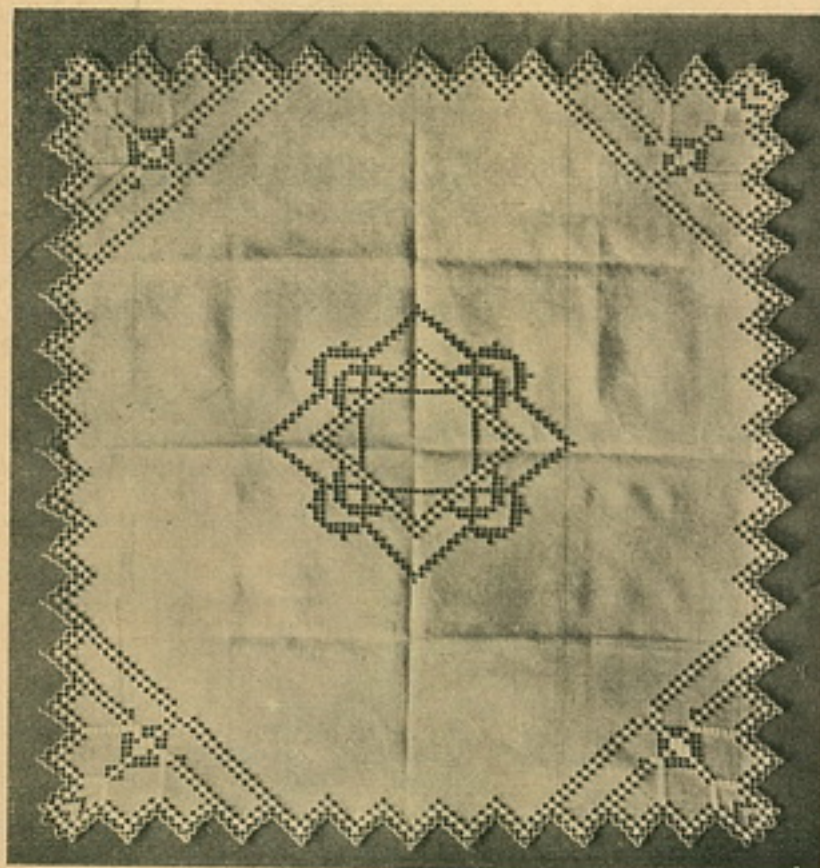
Занадто мало поширене в нас оце полтавське вишивання. А дає дуже гарні можливості. Столове білля, постільне й завіски прекрасно виглядають, коли прикрашені цим гаптом. Можна виконувати його білим на білому, але також пробувати кольорових ефектів: молодші відтінки жовтого, синього, або рожевого на білому тлі.

Нижче подаємо світлий настільник і серветок, прикрашених полтавським вирізуванням. Проект і виконання п. Ольги Борисевич, Перемишль.

Настільник

Великий настільник із білого льняного полотна. Середина його прикрашена великим вирізуванням мотивом (рис. ч. 2). Чотири роги заповнені скісним вирізуванням, що подане на рис. ч. 1. Довкруги настільник обведений вирізуваннями зубцями, що їх рівнож бачимо на рис. ч. 1.

Щоправда в мотивах полтавського вирізування не стрічаємо зубців. Але авторка композиції дуже влучно розв'язала це, укладаючи так взір. Та хто не бажав би цього, або не вмів би це технічно розв'язати, може викінчити настільник вузькою полтавською мережкою з невеличким рубцем.

Взір до настільника (роги)

Мотив рога в настільнику. Залежно від того, яке за широке хочемо мати вирізування, стільки ниток беремо на одно віконце, дві або чотири нитки. Спосіб

полтавського вирізування описаний у ч. ?? „Н. Х.". Тут зазначимо лише, що окрім вирізуваних є також повні віконця в середині рога.

Роботи

З нашого досвіду

(Проводить Натаалка Гаврих).

1. Як вичистити ясно - брунатне футро? **Оля К.**

Якщо це малий копір, то спороти і шкірку випрати в мидиці, у бензині. Як просохне, стріпати і вичесати. Якщо це велике футро, то не раджу забиратися до цього вдома, а дати до пральні.

2. Прошу поради мені, як влаштувати невеличку гостину з нагоди іменини мого чоловіка, що припадають в листопаді (св. Михайла). В той день збирається до нас все кілька товаришів мого чоловіка, деякі з жінками. Тому, що приходять передполуднем і пополудні, я хотіла б спросити їх на один час і всіх разом угостити. Як це зробити по модерному? Прошу подати також список страв та по можливості не дуже вибагливих.

Подолянка.

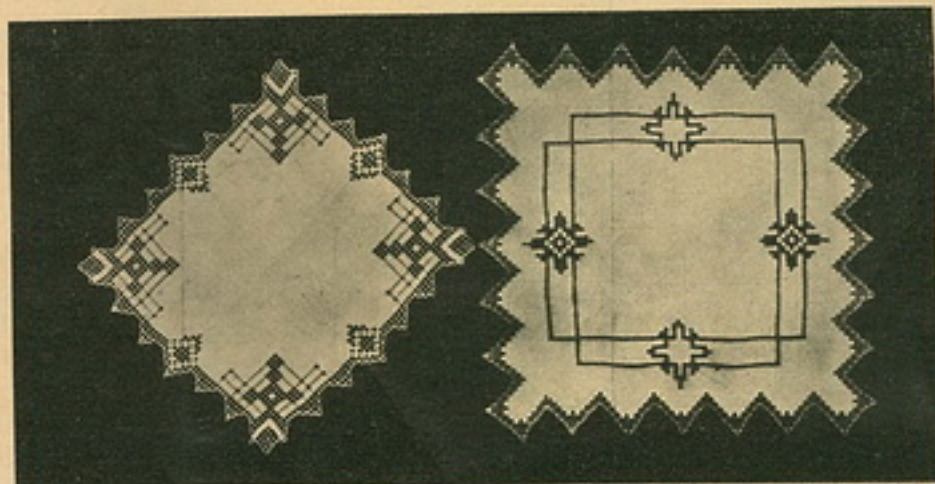
Найкраще буде вам урядити простий підвечірок або вечерю. На підвечірок тому, що це товариство мішане, подати до вибору:

1. чорна кавка, дрібні тісточки. 2. Чай, канапки.

По цім подати лиш раз по $\frac{3}{4}$ чарочки лікеру і гарні овочі.

Вечеря:

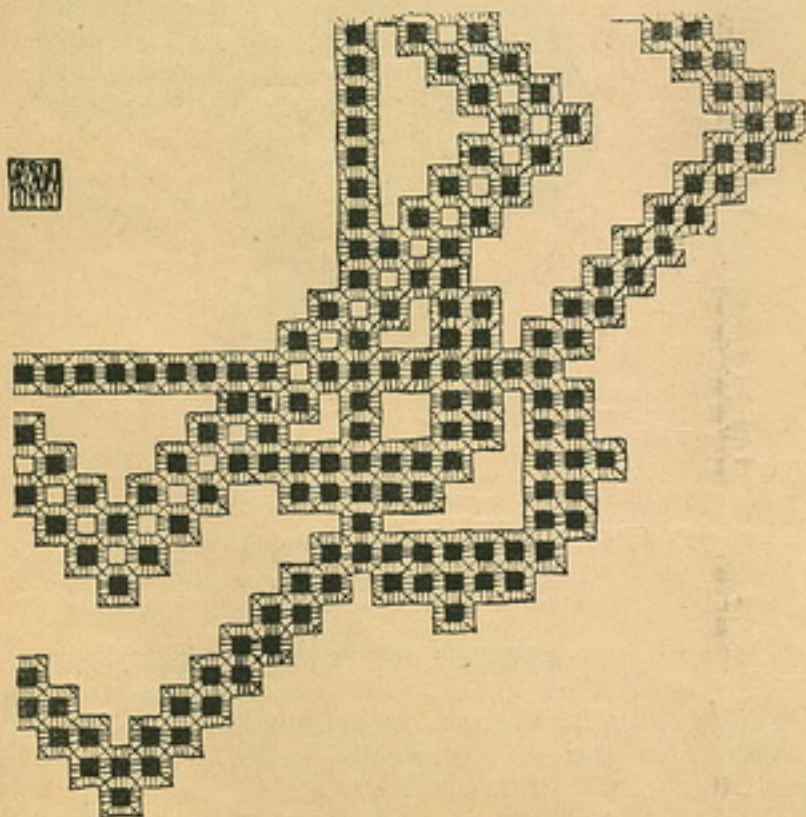
Чистий борщ у чашках і півфранцузькі палочки або крухі з кмінком. Телятина або дріб у галареті, татарська підлива. Сирівка з моркви. Гогодзи з хроном. Крем кавовий у чарках. Дрібні тісточки.

Серветка

Оці дві серветки скомпоновані подібно. В більшій прикрашене поле сер-

ветки, в меншій лише роги. Зубці виконані так само, як при настільнику.

Взір до настільника (середина).

Середина настільника опрацьована подібно, як роги.

ОСІННЯ НЕСПОДІВАНКА

Пересуваємо льосування!

Просять нас деякі передплатниці, щоб воно відбулося в листопаді.

Отож подаємо остаточний термін вирівнювання передплати по кінець ц. р. — день 20. листопада.

Дня 22. листопада ц. р. вильосуємо цінні й дорогі дарунки!

Перегляньте список:

1. Розкішний лис із фірми Ст. Стемпкович, пл. Капітульна.

2. Футряна краватка із фірми Ст. Вронська, ул. Рутовського.

3. Два килими перед ліжка із крамниці Ст. Галана, вул. Сикстуська.

4. Пара черевиків із робітні Іллі Яреми, вул. Фредри.

5. Блюзка-джерпер із крамниці б-тя Пастернак, вул. Сикстуська.

6. Комплет виробів „Альое“, (крем, пудер, паста, шампун).

7. Шовковий шалик із кооп. „Базар“, ул. Руська.

Тільки прислати передплату до кінця ц. р.

Вишиване вбрання

Цього року мода впроваджує багато вишивки не тільки у вечірні одяги, але також і в попуднені та домашні. Подаємо зразки прикрас. Знаменито годиться на ту ціль таблиця ч. VII, додана до ч. 18 „Н. Х.". Важкий борщівський взір, може гарно прикрасити одяг, якщо відкинемо його суворе тло.

Домашня сукня з темносинього даментуху.

Домашня сукня гладкого крою. Вишивана є гезка, кишенька і долішній край рукавів. Кутасики в красці вишивки.

НИТКИ

ДО РУЧНИХ РОБІТ МАРКИ
є крашені індантеновими яскравами й тому
ніколи в пранні і на сонці не пускають!

CMS

Вовняна блузка вишневої краски.

Взір із вставки борщівської приміненій тут дуже ошадно. Лише при комірці, маншетах і кишеньках.

Дамські плащі
ФУТРА

та великий вибір вовняних, шовкових і полотняних матеріалів, на дамські й мужеські строї — поручає

Мечислав Залеський

Львів, пл. Марійська 10.

Тел. 200-53.

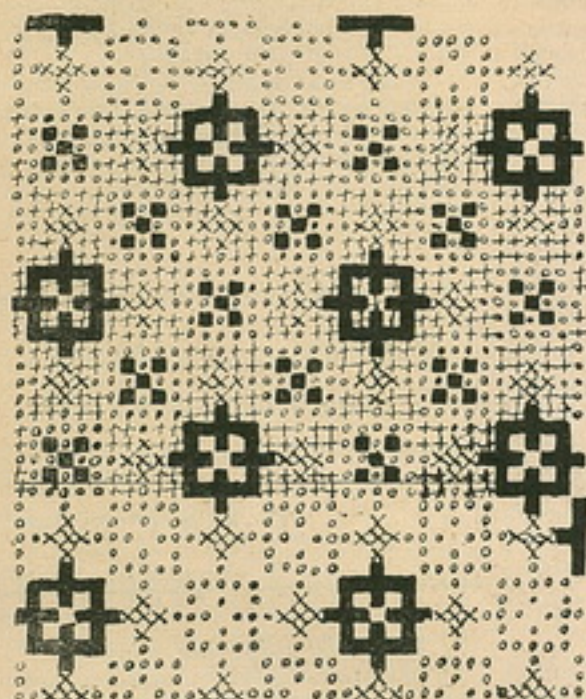
Останні
осінні
новини

В ВОВНАХ і ШОВКАХ

в величезному виборі у фірми

АДОЛЬФ АВЕРБАХ

Львів, Ринок ч 20.

Взір до торбинки.

Взір цей ефектний тому, що він є на цілій торбинці той сам. Тільки поле торбинки є порожнє, а на накривці є смуга в цілості заповнена.

Взір виконаний хрестиками.

Краски взору: ■ чорна, оо оо синя, хх хх помідорова, ++ ++ зелена. До вишивання вживати ниток марки С. М. S. Числа красок: синя ч. 742, помідорова ч. 542, зелена ч. 791.

Вишивана торбинка.

Елегантна вишивана торбинка до візитової сукні. Як матеріал послужило канвовоє полотно. Ціла площина торбинки покрита вишивкою, що її взір подаємо нижче. Поміж вишивку і підшивку вложено гугого полотна, щоб торбинка мала гарну форму. Верх торбинки, що перетягнений крізь дерев'яну ручку, м'який.

Ручка торбинки це гарно різьблений прямокутник із гуцульською викладанкою. Такий самий є й гудзик, що ним застібнута торбинка.

Християнська фірма
НАЙКРАЩІ
НИТКИ до шиття
ШОВК до шиття
БАВОВНУ до циру-
вання

купуйте тільки з маркою

„ТРИ ЛЕЛІЇ“

ФАБРИКА Warszawa, Żelazna 56

СТОЛОВЕ НАКРИТТЯ, ПОРЦЕЛЯНА,
СЕРВІСИ З УКРАЇНСЬКИМИ ВЗОРАМИ

поручає
ф-ма

„КЕРАМІКА“

Львів, вул. Галицька ч. 5 (в подвір'ю).

Можна дістати у краю у всіх складах „Народної Торговлі“.

Приписи

День без мяса.

Обід: Грибкова юшка, накіпльак із капусти, підлива грибова, кнудлі з яблуками.

Вечеря: Каляфіор з рижом, компот. Накіпльак із капусти.

Взяти 4 жовтки і втерти з вершкою ложкою масла, замішати з чотирма пригорщани тертої булки і посолити. Лишити годину. Підчас того зварити три чверти кг. капусти, відцідити, посікти дрібно й перемішати з попередньою масою. Здусити 20 дека свіжих грибів, змолоти, перемішати з масою і додати шум із 4 білків. Вимастити форму, висипати мукою і варити три чверти години в парі. Замість свіжих грибів можна дати 3 дека сушених, гриби посікти до накіпльака, а з юшки зробити підливу.

Кнудлі з яблуками.

Обідрати пів кг. яблук, покроїти на дрібну кістку і полати цілим яйцем, що ми його перед тим добре розбили. Замісити це все з мукою й дрібною молоком на вільне тісто. Виробляти малі кнедельки і варити на легкому вогні в солоній воді яких 10 хвилин. Виймати дріковою ложкою й поливати рум'яним маслом і цукром із цинамоном.

Добре є зварити один кнедель на пробу. Коли б розварився, треба додати муки до тіста.

Каляфіор із рижом.

Обмити добре чверть кг. рижу, варити в пів літрі води. Коли ще не зовсім м'який, посолити й додати кусник тертої цитрининої шкірки. Вимастити ринку маслом і викладати її верствами. Спершу риж, потім малі квіточки чисто вимитого каляфіора. Можна додати трохи квасного огірка, покраяного в кістку. Також зеленої петрушки. Згори прикрити це рижом. Зладити ясну запражку з 5 дека масла і 5 дека муки, розвести росолом і залляти. Пекти в рурі три чверти години. На верх прикрити кількома кусниками масла.

М'ясний день.

Обід: Помідорова юшка, січена печеня, бараболя, сирівка з моркви, бішкотовий омлет.

Вечеря: Мішана городовина з грінками.

Січена печеня.

Змолоти однакові кусні волового, телячого й вепрового мяса, помішати з намоченою й витисненою булкою, трьома яйцями, присмаженою цибулею, посолити й поперчити. Окрім того зварити на твердо 3 яйця й обідрати. М'ясо вложити тонко на стільничці, уложити по середині яйця, завинути в круглий завин і спекти. Спечену країти дуже гострим ножем.

Мішана городовина.

Почистити всю ту городовину, що її ще можна дістати й покроїти на кусники. Присмажити на маслі цибулю й зелену петрушку, потім вкинути всю решту городовини, вимішати, піділляти трохи води й душити. До цього подавати грінки. Полати рум'яним маслом.

Кооперативна фабрика домішок до кави

„СУСПІЛЬНИЙ ПРОМИСЛ“

у власній фабриці Львів XXIV, вул. Жовківська 188.

Поручає, знану вже з добірної якості цикорію „ЛУНА“, солодову каву „ЛУНА“, підмінку кави „ПРАЖІНЬ“.

Знамениті в смаку поживні, дешеві.

Накіпльак із каляфіорів.

Потрібно: около 1 кг. варених каляфіорів, 6 дека масла, 4 жовтка, 2 шклянки молока, 10 дека муки, 4 білка, 4 дека масла, 3 дека тертої булки, кріп або зелена петрушка, сіль.

Поділити каляфіори на частинки, зварити в парі, або цілі зварити на воді додавши трохи соли й цукру. Коли зм'якне, відцідити, вистудити й поділити на частинки. Зладити білу запражку з муки й масла, розвести молоком, втерти з жовтками, додаючи по одному, січеного кропу, вимішати з крайними каляфіорами, посолити й вимішати з шумом із трьох білків. Вложити до ринки, вимашеної маслом і висипаної булкою. Щільно прикрити і варити на парі яких три чверти години. Подати з рум'яним маслом, або хріновою підливою.

Помідори з грінками.

Потрібно: 8 грінок із білого хліба, 8 яєць, ложка соли, 4 великі помідори, шклянки сметани, 5 дека масла.

Покроїти хліб на скибки, грубі на 2 см. Обкроїти шкірку і легко зарум'янити їх на сильному вогні з обох сторін. Витерти помідори, покроїти в грубі платки, засмажити 1 хвилину на маслі. Залляти сметаною, посолити. Окремо зробити саджені яйця. На полумиску уложити грінки, зверху дати платки присмажених помідорів, а на них дати саджені яйця. Все залляти підливою.

Качка з помідорами.

Почищену й посолону качку душити в ринці на маслі з двома січеними цибулями аж зарум'яниться. Потім піділляти

пів шклянки росолу і коли можна пів шклянки вина, покроїти кілька помідорів або 2 ложки помідорових повил, додати трохи коріння й душити аж зм'якне зовсім. Підливу перетерти і обляти нею поділену вже качку. До цього подати парену капусту або салат.

Сирі салати.

Мішана. 6 помідорів, один огірок, два яйця зварені на твердо покроїти на кістку, додати соку з цитрини, соли й оливи, а наприкінці трохи присмаженої, дрібно січеної солонини.

Італійська. Зварити чверть кг. білої фасольки в солоній воді, три або чотири великі бараболі, покроїти на кістку. Посікти трохи білої капусти, спарити окропом і поставити хай скапає. Все вишати, поперчити і додати оцту або цитрининого соку.

Мармурова бабка
знаменита лише
на порошок

„ПЛАСТУ“

Потравка з гусячих подрібок.

Зварити подрібки з яриною, цибулею й корінням. Рівночасно зварити чверть кг. перлових крупок, підливаючи їх товщом, зібраним із росолу, а коли трохи зм'якнуть, вставити до рури, щоб дійшли. Осібно зварити пригорщу сушених грибів і коли зм'якнуть, покроїти в пасочки. Потім зробити білу запражку з пів ложки муки, розвести росолом, вляти смак із грибів, додати шклянку сметани, вкинути гриби і покрайні подрібки й душити разом 10 хвилин. Вилжити доокруги полумиска кашу, в середину вляти потравку.

Окремо начинити гусячу шийку.

З невареної ще ший зняти обережно шкірку і начинити її такою начинкою: посікти дрібно й перетерти одну або дві гусячі печінки, ложку масла втерти з жовтком, додати пів булки, намоченої в молоці і добре витисненої, трохи соли, перцю, зеленої петрушки, шум із білка. Все разом вимішати й начинивши, зашити кінці з обох боків і варити разом із подрібками.

Добре печиво

гарантує

„АРОЗА“

ПОРОШКИ
ДО ПЕЧИВА

Перла Бак.

НА ПЕРЕХРЕСТІ ВІТРІВ

Налякана, я плеснула в долоні на невірність. Видно цей біль уже не раз повторювався, бо люлька з опієм все стояла біля ліжка на погрітві. Але коли я хотіла заговорити про те, мати заборонила мені, кажучи гостро:

„Це нічого. Не нудь мене“.

Більше не хотіла сказати, і по короткій мовчанці я вклонилася і відійшла. Проходячи подвір'я слуг, я спитала про це Ванг-Да-Ма. Вона похитала головою.

„Перша Пані щодня частіш так занепадає, ніж у мене пальців на обох руках. Багато літ цей біль повторювався, однак не так часто. Але ти знаєш її, вона ніколи не говорить про свої справи. Але через горе, що їй приніс цей нещасний рік, її біль стався частіший. Я все коло неї і не раз бачу, як її обличчя сіріє. Ранком, коли вношу їй чай, бачу, як спустошення на її обличчі робить біль. Але дотепер вона жила ще якоюсь надією — тепер вже ні. Тепер вона заломилася, так як дерево, що йому підрізали останній корінь“.

Вона зітхнула й витерла очі рогом своєї синьої запаски.

Так, я добре знаю, якою вона жила надією дотепер! Я не відповіла нічого, але вернувшись додому. З плачем сповіла про все моему мужеві. Просила його, щоб пішов з мною й оглянув її, але він мені по-радив ще зачекати.

„Якщо ми її дратуватимемо на мовами лікуватися, їй може погіршитися. Коли прийде відповідний час, проси її, щоб порадила свого лікаря. Дальше немагає твій обов'язок супроти батьків“.

Я знаю, що він усе каже правду. Але не можу позбутися враження, що нам грозить нещастя.

Мабуть батько вдоволенний з того, що чужинка матиме дитину.

„Ага! Тепер матимемо ще малого чужинчика до забави! Гай-я! Нова забавка! Ми назвемо його Малий Блазень і він тішитиме нас!“

Брат тільки пробурмотів щось; він починає ненавидіти батька з глибини серця. Я бачу це все.

Тільки чужинка перестала сумувати. Коли я пішла до неї, щоб зложити їй побажання з цієї нагоди, вона співала якусь чужинну пісню, незвичайну і шорстку. А коли я спиталася, що означає ця мелодія, сказала мені, що це колісанка.

Мені дивно, що під впливом такої пісні дитина може заснути. Здається, що чужинка забула вже, що вона колинебудь відкрила передомню своє горе. Вона і мій брат відновили своє кохання і здається, що тепер немає в її серці місця на ніщо тільки на гадки про дитину.

Я сама цікава на цю дитину. Він не може бути такий гарний, як мій син. А може це буде дівчинка, може матиме вогнисто-жовте волосся своєї матері. Ох! бідний мій брат!

Він нещасний! Тепер коли його дружина сподіється дитини, йому ще більше залежить на тому, щоб її признали за його правну жінку. Щодня натякає на це у розмові з батьком, але батько звертає все на інші легші й веселіші теми.

На черговому родинному святі, мій брат постановив представити цілу справу родовим зборам, у великій залі перед таблицями предків, так щоб дитина була правно признана за його найстаршого сина. Однак якщо це буде дівчинка, то шкода того заходу. Але ми не всіли збагнути майбутності.

Вже настав одинадцятий місяць. Землю покрив сніг і бамбус у садку тяжко вгинається під його тягарем. А коли потрясе ним сильний вітер, дерево хвилює, як море, спінене білими хвилями. Братова моя вже поглядшала. Над материним домом повисло важке дождання. Що буде? Щодня питаю себе сама.

Сьогодні вранці, коли встала з ліжка, побачила під сірим зимовим небом голі, чорні дерева. Здрігнулася, якби зо злого сну: але не пригадую собі, щоб мені щось злого приснилось. Який зміст у нашому житті? Життя в руках богів, а ми не знаємо нічого, лише страх за нього.

Пробувала зясувати собі, чому так тривожусь. За сина? Алеж він медведик, коли мова про силу. Говорить, як цар, що лише роздає прикази. Одиноким батьком йому протиставиться. А я його невірниця, він про те знає. Він усе знає, той збитошний. Ні, за сина я спокійна.

Але хоч я себе заспокоюю, не можу позбутися тієї тривоги, не можу здавити прочуття, що Небеса зішлють на нас якесь горе. Че-

каю знаку богів. Я певна, що вони готують нам щось злого. Чи всеж таки можуть спрямувати це проти мого сина? Все ще лякаюсь за нього через отой відкинений ковток.

Батько його сміється. Це правда, що дитина здорова від стін до голови. Апетит його такий, що мене просто дивує: відсуває мою грудь і тричі денно домагається палочок і рижу. Він уже чоловік. Ні, ні, немає такої міцної дитини, як мій малий.

Мати нездужає. Коби батько був принайменше не виїхав!

Але коли брат щораз впертіш домагався вирішити справу чужинки, батько вишукав собі якусь дуже важну справу в Тіентсіні і вже кілька місяців, як виїхав звідси. Однак тепер, коли над нашою хатою така загроза, повинен вернутися. Хоча завжди дбав лише про свою вигоду, повинен пам'ятати, що він в очах Небес є головою родини.

Та всеж не важусь йому написати. Я ж тільки жінка й жіноча неспілість здержує мене. А може все те видумка? Але коли це лиш переляк мені це так представляє, тоді чому минають дні в такому лячному прочутті?

Я взяла кадила й потайки, щоб муж не глузував із мене, спалила його перед богинею Куан-ї. Коли ніщо не грозить, можна й не думати про богів. Але до кого нам звернутись, коли хмара повисла над домом? Я молилась до неї перед народами сина й вона мене вислухала.

Сьогоднішній день уже належить до дванадцятого місяця. Мати лежить на ліжку неповоротно й я починаю лякаться, що вона вже ніколи не підведеться з нього. Благала її, щоб вона поклікала лікарів. Вкінці уступила, бо їй надокучило моє прохання. Веліла закликати Чанга, славного лікаря й астролога. Заплатила йому сорок унцій срібла й він обіцяв її вилікувати. Слова його мене трохи підбадьорили, бо про нього кажуть, що він дуже мудрий.

Але не бачу, щоб їй покращало. Мати курить тепер без перерви люльку опію, щоб заглушити внутрішній біль. За сонна, щоб говорити. Обличчя її матово жовте,

а шкіра напнялась на костях, як сухий і тонкий папір.

Я благала її, щоб дозволила моему чоловікові примістити західні ліки. Але не згодилась: шепнула з зусиллям, що давніше замолodu, а тепер і в старості не терпить отих варварських звичаїв. Чоловік киває головою, коли розказую про неї. І з виразу його обличчя бачу, що на його думку мати перейде незабаром у царство ночі.

Ох, мати моя, мати!

Брат мовчить. Цілими днями роздумує й міркує. Сидить у своїй кімнаті, зморщивши чоло та вліпивши очі в якусь мертву точку. З цього отупіння будиться тільки, щоб приголубити свою жінку. У двійку загородились вони в якомусь окремому існуванні, сховалися в недоступний світ і живуть там разом із ненародженою дитиною. Велів виплести великий бамбусовий параван і поставив його перед Місячною Брамою, щоб цікаві служниці не могли зазірати до середини.

Коли забалакую з ним про матір, він неначе глухий. Вперто, як вередлива дитина, повторяє:

— Не можу їй вибачити — не можу, не можу!

Ніколи в житті не боронили йому нічого, а тепер він не може вибачити матері.

Цілі довгі тижні не входив до її кімнати. Вкінці, діткнений трохи моею тривогою й проханням, підійшов до її ліжка разом з мною. Затявся й не хотів навіть привітатися; тільки дивився на неї. Але мати розплющила очі й міцно, без слова, глянула йому в обличчя. Коли ми виходили з кімнати, бачила я, що мимо впертої мовчанки, вигляд матері потряс ним до глибини. До тієї хвилини підозрівав він, що тільки вороже наставлення задержує її в кімнаті. Тепер зрозумів, що вона близька смерті. Тому — як мені розказує Ванг-Да-Ма — щодня бере чашку чаю й без слова подає її матері.

Деколи мати дякує йому слабким голосом; але про ніщо інше не говорять вони, відколи розійшлася вістка, що його жінка при надії.

Брат післав також листа батькові й батько вертається завтра вранці.

Вже кілька днів не відозвалась мати до нікого. Лежить, дрімаючи, зовсім не так якби спала. Чанг, лі-

кар, здвигнув раменами, розложив руки й заявив:

— Коли Небеса зсилають смерть, то хіба мені стримати її?

Потім взяв срібло, засунув руки в рукави й відійшов. Зараз же побігла я до чоловіка й благала його, щоб пішов до матері. І так не бачить нічого, що діється довкруги неї, то й не завважить, що він її відвідав. Зразу вагався, але супроти моєї тривоги пішов з мною, хоч нерадо. Вперше побачив матір.

Ще ніколи не бачила я, щоб був так глибоко зворушений. Довго глядів на неї, потім здригнувся цілим тілом і без слова вибіг із кімнати. Я налякалась, що він захворів, але сказав тільки:

— Вже запізно, запізно!

Потім повернувся нагло до мене й сказав:

— Вона така подібна до тебе, що мені здавалося, начеб то я тебе побачив мертвою.

І ми заплакали обоє.

Щодня тепер ходжу до святині, що я в ній не була від народин мого сина. Коли він народився, вже більш нічого від богів не бажала. Тому моє щастя їх розгнівало й карають мене недугою моєї матусі. Молюсь тепер до бога, що дарує людям довге життя. Принесла йому в жертві мяса й вина. Обіцяла сто штук срібла, коли мати видужає.

Але не дістала відповіді від бога. Сидить неповорухом за заслоною. Не знаю навіть, чи прийняв мою жертву, чи погордив нею.

Під поверхнею нашого дочасного життя, поза незглибною заслоною, боги граються нашою долею.

XXI.

О, сестрице! Боги заговорили і виявили врешті своє негодування. Глянь на мене! Я в полотняній одязі. Подивись на мого сина — він одягнений від стіп до голови в білу краску суму. По ній — по матері носимо жалобу. О, моя мати, моя мати! Ні, сестро, не потішай мене. Я мушу виплакати — вона ж уже не живе.

Опівночі стерегла я її. Лежала так, як в останніх десяти днях — без руху, ніби бронзова статуя. Не говорила, не їла, її дух чув уже звук небесних голосів і лиш незломне серце жило ще й вичерпувалось поволі.

На розсвіті завважила я з переляком, що щось нагло змінилось. Плеснула в долоні й післала невольницю, що чекала під дверми, по брата. Він сидів у зовнішній кімнаті, чекаючи знаку від мене. Ввійшов і глянув на матір. З тривогою шепнув:

— Іде остання переміна. Треба закликати батька.

Дав знак Ванг-Да-Ма, що стояла в ногах ліжка й плакала тихо; вийшла, щоб сповнити його приказ. Ми станули рука в руку й стали чекати, плачучи.

Нараз здавалось, мати пробудилася. Повернула голову й глянула на нас. Поволі, з зусиллям підняла руки, так якби були навантажені якимсь тягарем і зітхнула двічі. Потім спустила рамена, а дум^x перейшов на другий бік життя, такий же тихий в останній хвилині, як був за життя. Не виявив нічого.

Коли ввійшов батько, заспаний та нашвидку одітий, повідомили ми його, що вона померла. Спинився перед її ліжком і перелякано дивився на неї. В глибині серця завжди її боявся. Тепер з очей поплили йому швидко сльози й він став заводити, як дитина:

— Яка добра жінка, яка добра жінка!

Тоді брат випровадив його лагідно з кімнати: упокоїв його і поручив Ванг-Да-Ма дати йому кухоль вина для підкріплення.

Коли я лишилась удвох із матір'ю, глянула в її німе, закостеніле обличчя. Я одинока що бачила її в дійсності такою, як була і моє серце сціпилося пекучими, гарячими сльозами. Поволі заснула я заслони на ліжку й замкнула матір у тій самоті, що в ній жила вона ціле життя.

О, мати — мати моя!

Ми намастили тіло олійком. Обвинули його довгими пасами жовтої шовкової гази. Вложили до одної з двох великих домовин, зладжених із могутніх пнів камфорового дерева. Вже від літ, від смерті моїх дідів приготовані вони для батька й матері. Заплющені очі приважили ми святими камінцями нефриту.

Тепер домовина вже забита й запечатана. Ми післали до віщуна і спитали його, який день призначити на похорон. Пошукав у Книзі Зір і заявив, що це буде шостий день шостого місяця нового року.

(Далі буде)

Листування

Нуся Білоус-Левницька, Монреаль. Листа одержали. Нитимо окремо.

Ганна Чикаленко, Тюбінген. За книжку щиро дякуємо. Задержимо її в себе. Ірина Вільде, Коломия. Уривок одержали. Щиро дякуємо за пам'ять.

Дарія Ярославська, Станіславів. Чому так довго немає вістки?

Ольга Ліщинська, Комарно. Просимо відповісти.

Каядія Бобикевич, Чернівці. Рукописи одержали.

Мгр. Ярослава Зарицька, Луцьк. Просимо прислати світлину з конкурсу вишиваної блузки. Може власниця нагородженої блузки дала б себе афотографувати?

Туся Кочан, Джозіет. Дуже дякуємо за статтю й світлини. Помістимо.

Анастасія Вагнер, Джерси Сіті. Передплату до кінця ц. р. вирівнала п. О. Штогрин.

Укр. Жін. Т-во ім. Лесі Українки, Га-форда. Передплату ми одержали. Вирівняли до кінця червня 1938. Часопис вислаємо.

Стефанія Охримович, Мукачево. Передплата вирівнена до кінця ц. р.

Н. Руднікова, Сиварява. Передплата вирівнена до кінця вересня ц. р.

Ірина Котович, Уездне. Передплата вирівнена до кінця жовтня ц. р.

Ірина Шмігельська, Горлиці. Передплата вирівнена до кінця ц. р.

Стефанія Кабаровська, Бориня. Передплата вирівнена до кінця вересня ц. р.

Н. Єрофейова, Хелмськ. Передплата вирівнена до кінця ц. р.

Люба Войцеховська, Воля Баранівська. До кінця ц. р. належить ще 4.50 зол.

Стефанія Когутова, Дрогобич. До кінця жовтня ц. р. належить ще 6 зол.

Софія Хомінська, Сокаль. Передплата вирівнена до кінця лютого 1938.

Іванна Витвицька, Лубна. Передплата вирівнена до кінця вересня ц. р.

Марія Шостакова, Станіславів. До кінця ц. р. належить ще 1.50 зол.

Устя Перунівна, Львів. Вирівнено до кінця вересня ц. р.

Неоніла Гуглевич, Лозина. Вирівнено до кінця ц. р.

Ольга Гуглевич, Лозина. Вирівнено до кінця ц. р.

Ольга Гуглевич, Лозина. Вирівнено до кінця ц. р.

Ольга Гуглевич, Лозина. Вирівнено до кінця ц. р.

Ольга Гуглевич, Лозина. Вирівнено до кінця ц. р.

Ольга Гуглевич, Лозина. Вирівнено до кінця ц. р.

Ольга Гуглевич, Лозина. Вирівнено до кінця ц. р.

Ольга Гуглевич, Лозина. Вирівнено до кінця ц. р.

Ольга Гуглевич, Лозина. Вирівнено до кінця ц. р.

Ольга Гуглевич, Лозина. Вирівнено до кінця ц. р.

Ольга Гуглевич, Лозина. Вирівнено до кінця ц. р.

Ольга Гуглевич, Лозина. Вирівнено до кінця ц. р.

Ольга Гуглевич, Лозина. Вирівнено до кінця ц. р.

Ольга Гуглевич, Лозина. Вирівнено до кінця ц. р.

Ольга Гуглевич, Лозина. Вирівнено до кінця ц. р.

Ольга Гуглевич, Лозина. Вирівнено до кінця ц. р.

Ольга Гуглевич, Лозина. Вирівнено до кінця ц. р.

Ольга Гуглевич, Лозина. Вирівнено до кінця ц. р.

3 кльобового життя

Подорожний щикль споминів досі обіймає тільки заграниці вражіння. Здавалось, що нас там уже цікавить. Та ні! Коли п. Ірина Гургула зголосила свою гутірку про Полісся, збралось споре число членок.

Полісся не давна, незабгнена для нас країна. Не тільки трисонинням лісів своїх і непроходимістю доріг, якє по-стороннього туриста. Але й загадочністю та чужістю вдачі поліського селянина. Та подорожний має як найкраще вражіння: селянин говорить гарною українською мовою, живе в добре загосподареному будинку, свідомий своєї людської гідності. Здавалось би, що є прибожі умовини до праці й динно нам, що досі ніхто до неї не забрався.

Та не те питаннє анила п. Ірина Гургула на боці. Описала тільки Півніськ та його околиці. Особливо цікава була подорож водичим шляхом, що розгалужуються й ліс в ріжні сторони. Запитний був також опис первісного родинного життя, що вміщає в одній загороді діда, дітен, внуків і правнуків.

Приємною ілюстрацією до сая доповідниці були поліські вишивки й ткачини, закуплені в Півніську. Поліські сорочки з тканими візорами, предвоті рушники з узористими краями, цікавини плетених пояс, а навіть пара личаків із вербової кори. Так і вийшло нас чаром цієї далекої, недоступної країни.

Щикль подорожей продовжував в понеділок, 11. ц. р. п. Тани Ярославич своєю гутіркою про Югославію. Доповідниця відвідала цю південну країну враз із прогулькою кооператорів.

Слідкуючи за словами п. павли ми розкинули по бережжю Далматії, де така суворі й неспівірно багата природа. Відвідали цю прибережну містечку, спиналися в надморському пансіонаті в Цеваті. Це невеличка місцевість біля Дубровника. Тут провела п. Ярославич тихі три тижні й мала змогу докладно знати природу й далматинських людей. Ми почули про їхні прегарні народні стріли, расовий тип та спокійну поведінку. Орієнтальні впливи відзначаються не тільки у будові домі, у вбранні але мабуть і у вдачі мешканців цієї країни.

Далі слідували описи югословинських міст, як Сараєво й Білгороду. Всюди читали прогульки хорватські й сербські кооператори, показували свої кооперативні установи, приймали гостинно в себе. Довідаючи, що була одинокою українкою в цій прогульці, звертала на себе увагу. До неї ставились місцеві кооператори з зацікавленням, тим більше, що вона могла по українськи краще порозумітись із ними, як інші кооператори по польськи.

Як ілюстрація до цього опису послужили світлини, що їх привезла п. Ярославич у великій кількості. Перед нами пересунулись яскраві, сонцем заліті смелі далматинські побережжя, безкрай обрії неба, оливкові гаї, розложисті пальми. Приємно було побачити на тлі цього веселення тичко „Тані українки“ (так її звали знайомі далматинці), що як неможна краще, засвідчила там про наш жіночий тип.

Л. Б.

Господарські покази

Вітамінні напої! Під цим таслом вгадувано останній показ у клубі „Труду“ й „Нової Хати“.

Що це таке, оні вітамінні напої? Це соки з яблук, грушок, винограду, кайок. Сучасна віджюпа стосує їх дуже часто й старається заступити ними мало поживний чай і каву.

П. Наталка Гаврих, провідниця показу, перевела його дуже зручно. Передовсім згадила наперед напій із яблук, що стояв на гарно удекорованому столі. Фірма „Кераміка“ доставила шкільний сервіс, що його тепер спеціально до вітамінних напійків виробляють. А сама доповідниця перевела на очах усіх, вирю такого напою з винограду.

Спершу обмила виноград, видушила через мішечок і сік відставила. Потім залила шкільки й кістки з винограду водою й поставила варити. Коли закипіло, залила вишаром відставлений сік до такої густоти, щоб напій мав приємний смак винограду. І подала.

Так само ладиться напій із інших овочів, тільки що шкільки треба молоди, або кроїти. Самого соку не слід варити, щоб не пропали в ньому вітаміни. Хіба, що хочемо його законсервувати на зиму, тоді треба його пастеризувати, себто підігріти до температури 70°.

До виноградного соку не треба додати цукру. Але деякі інші овочі його вимагають. Вишар із шкільок додаємо тому, що сок взагалі треба розводити, отже краще робити це цинним вишаром, ніж чистою водою.

Дальше показала п. Гаврих заварювання гододів. На п'ять кг овочів дала 1 кг цукру, без дрібки води. До розварених уже овочів докинула почищені черткі яблук. Гододів дають дуже смачні компоти до м'яса.

Черговий показ, 14. ц. р., обіймав тему яринні страви. Побачимо, як ладиться сирі салати з капусти, моркви, та городовину й муштардовий і майонезовий піддані.

Кольпортуйте й передплачуйте на 1937 р.

„ВІСТНИК“

і „КВАРТАЛЬНИК ВІСТНИКА“

Передплата в краю, в Чехії та в Австрії вносить:

1. Вістник річно за 23 платних згорі.

2. Вістник піврічно за 12 платних згорі.

Окреме число Вістника за 2.20.

2. Квартальник Вістника річно за 4 платних згорі.

Для передплатників Вістника за 2.

Закордонна передплата:

1. Вістник річно за 30. платних згорі.

Окреме число Вістника за 2.50.

2. Квартальник Вістника за 5.00 платних згорі.

Окреме число кварталника від 2.

1. до 2.

Адреса: Львів, Чарнецького 26 м. 21.

Чехове контр 500371.

„Жіноча Доля“

Ілюстрований тиждень

приносить статті на теми:

громадянські, національні, виховання дітей й дорослої молоді, відносин в родині.

Повість Ірини Вільде.

Повісті про жіноцтво чужих народів.

Описи далеких країв пера О. Кисілевської.

Звіти з праці жіноцтва в краю і заграцією.

РІЧНА ПЕРЕДПЛАТА 7 ЗОЛ.

Адреса Редакції:

КОЛОМИЯ, вул. ЗАМКОВА 37.

Ольга Гуглевич, Лозина. Вирівнено до кінця ц. р.

Ольга Гуглевич, Лозина. Вирівнено до кінця ц. р.

Ольга Гуглевич, Лозина. Вирівнено до кінця ц. р.

Ольга Гуглевич, Лозина. Вирівнено до кінця ц. р.

Книжка, що повинна бути в кожній українській хаті, читальні і бібліотеці

Українське Деревляне Будівництво і Різьба

Написав проф. **Володимир Січинський** (Прага)

Перший популярний огляд українського деревляного виробництва, що дає необхідні відомості про такі справи, як: Хатне селянське будівництво — Хатне міщанське будівництво — Деревляні церкви — Вежі-дзвінниці — Хрести та фігури — Церковна різьба — Меблі народного виробу — Гуцульська різьба і т. д.

Около 200 ілюстрацій з визначними зразками деревляного виробництва з усіх околиць української землі.

Ціна **3.50** зол. з поштовою пересилкою **4** зол.

Мистецьке видання в розкішній обгортці.

Замовляти в Адміністрації „НОЗО ХАТИ“, Львів, вул. Ходкевича 9/1.

Просимо вибирати

цікаві моделі із

„форм для всіх“

Використовуйте купони!

Замовляйте форми!

- Ч. 901. Блузка з чорним узором.
- Ч. 902. Довільна суконка для 10-літньої дівчинки.
- Ч. 903. Блузка-касака.
- Ч. 904. Суконка для 7-літньої дівчинки.
- Ч. 905. Сукня-гарсонка.
- Ч. 906. Сорочка до народного сукня.
- Ч. 907. Вечірня сукня.
- Ч. 908. Зимовий шляфрок.
- Ч. 909. Лепатарський костюм.
- Ч. 922. Сукня в трьох шарах.
- Ч. 923. Блузка-касака.
- Ч. 924. Нічна сорочка.
- Ч. 925. Піжама.
- Ч. 926. Вишвазаний комплект.
- Ч. 927. Суконка до першого Прикраси.
- Ч. 928. Літня суконка.
- Ч. 929. Сорочка до народного сукня для дівчинки.
- Ч. 930. Пляш із яворівської вишивкою.
- Ч. 931. Довільна суконка для 8-літньої дівчинки.
- Ч. 932. Тричвертевий пляш.
- Ч. 933. Вбранчик для хлопчика.
- Ч. 934. Літня суконка.
- Ч. 935. Дитячий пляшчик.
- Ч. 936. Літня суконка з широким.
- Ч. 937. Тенісова сукня.
- Ч. 938. Пляжовий пляш.
- Ч. 939. Домашня сукня.
- Ч. 940. Шкільний мундирчик.
- Ч. 941. Шкільний пляшчик.
- Ч. 942. Молодеча гарсонка.
- Ч. 943. Суконка для 8-літньої дівчинки.
- Ч. 944. Елегантна суконка.
- Ч. 945. Суконка для 10-літньої дівчинки.
- Ч. 946. Візитова сукня.

Ч. 908. Зимовий шляфрок.